

2018 JAARVERSLAG

UW FINANCIËLE PARTNER IN ELKE LEVENSFASE

HAKRINBANK

INHOUDSOPGAVE

VISIE, MISSIE EN KERNWAARDEN	05
ORGANOGRAM	06
FUNCTIEVERDELING	07
VIJF JAAR GECONSOLIDEERDE KERNGEGEVENS	09
BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN	10
VERSLAG VAN DE DIRECTIE	14
Algemene beschouwing	
De macro-economische ontwikkeling	
Het bedrijf van de Hakrinbank N.V.	
Nationale Trust- en Financieringsmaatschappij N.V.	
Hakrinbank Real Estate N.V.	
De financiële ontwikkeling van de bank	
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	39
JAARREKENING 2018	43
Geconsolideerde balans per 31 december 2018 vóór voorstel winstbestemming	
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018	
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	
Vennootschappelijke balans per 31 december 2018 vóór voorstel winstbestemming	
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018	
Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening 2018	
ANDERE INFORMATIE	56
Geconsolideerde proforma balans per 31 december 2018 ná voorstel winstbestemming	
Vennootschappelijke proforma balans per 31 december 2018 ná voorstel winstbestemming	
Curricula vitae en nevenfuncties van leden van de Raad van Commissarissen en Directie Hakrinbank	
ADRESSENLIJST	61

Directieteam Hakrinbank

van links naar rechts:

.....
Drs. R.P.V. Sheorajpanday
Algemeen Directeur

.....
Drs. M.M.Keerveld, RA
Financieel Directeur

MISSIE

De Hakrinbank biedt als innovatieve en dynamische instelling haar klanten een integraal pakket van hoogwaardige financiële diensten aan. Deskundige medewerkers leveren in teamverband maatwerk voor maximale klanttevredenheid.

VISIE

De geprefereerde aanbieder van financiële diensten in Suriname te zijn door het leveren van uitstekende kwaliteit.

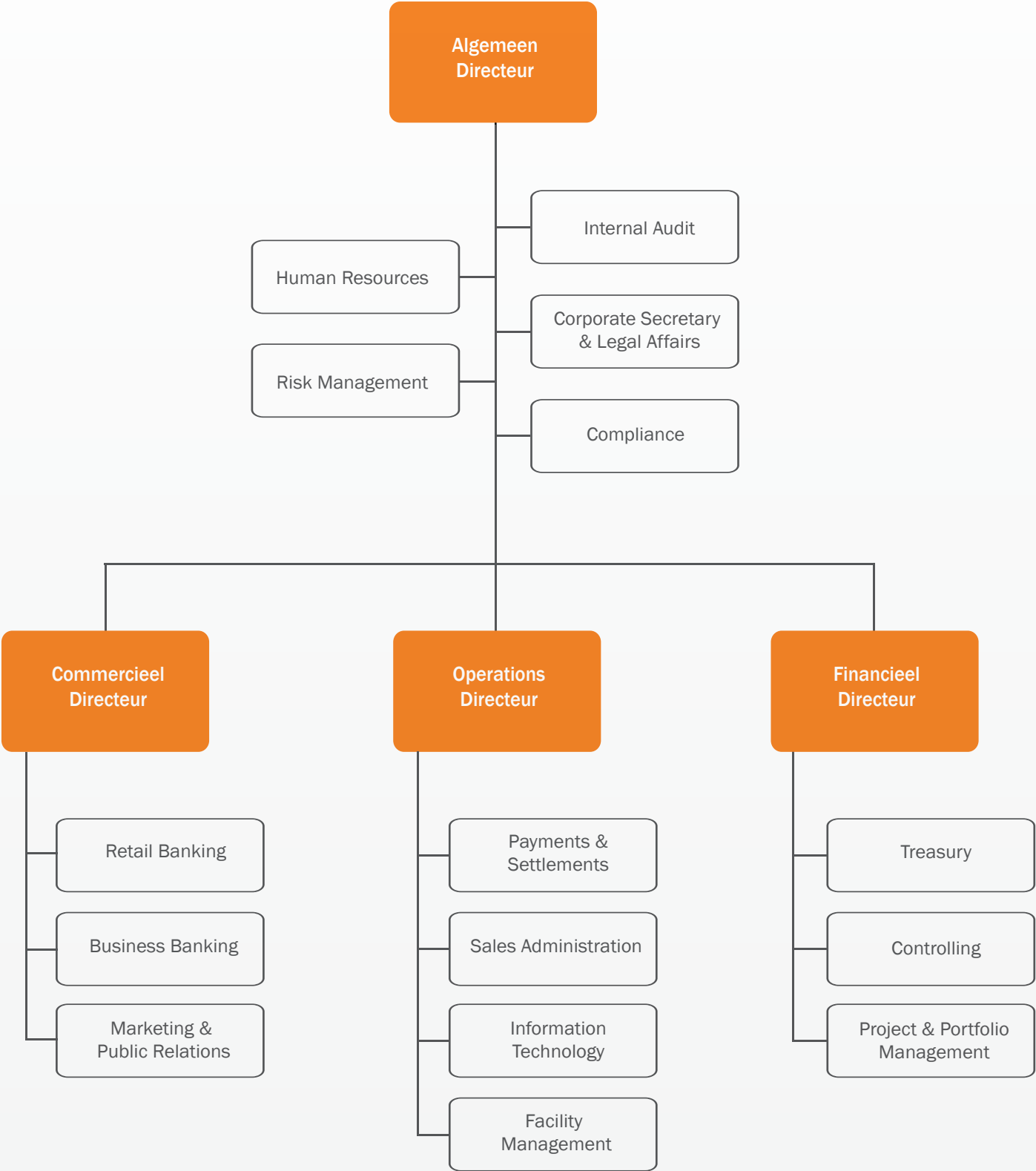
KERNWAARDEN

De belangrijkste grondbeginselen welke als kompas voor ons handelen dienen, vormen de fundamentele waarden en normen van ons bedrijf, onze “core values” en geven richting aan alles wat wij als bank doen:

- Betrouwbaarheid
- Service - en klantgerichtheid
- Teamwork
- Kwaliteit

ORGANOGRAM

PER 31 DECEMBER 2018

FUNCTIEVERDELING

PER 31 DECEMBER 2018

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Drs. M. Roemer
Drs. R. T. Parmessar
G.K.T. Lau, MBA, MSc.
Drs. R. van Trikt MSc., RA
Mr. Ch. R. Doekhie
Mr. H. R. Schurman
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman

President-Commissaris
Vice President-Commissaris

DIRECTIE

Drs. R.P.V. Sheorajpanday Wnd. Algemeen Directeur/
Commercieel Directeur
Drs. M.M. Keerveld, RA Financieel Directeur/
Wnd. Operations Directeur

SENIOR MANAGERS

R. Liesdek Senior Manager Support Functions
Drs. D. Sitaram Senior Manager Operations
H. Guicherit, MBA Senior Manager Commerce

DRS. R.P.V. SHEORAJPANDAY

Human Resources

Mr. S. Mahes, wnd. hoofd

Risk Management

Drs. R. Mahabier-Naigi, hoofd

Internal Audit

Drs. J. Abdoel, MSc. RA, hoofd

Corporate Secretary & Legal Affairs

Mr. S. Mahes, hoofd

Senior Manager Commerce

H. Guicherit, MBA

Business Banking

Drs. T. Gonesh, hoofd
C. Wijdh, BBA, Commercial manager

Marketing & Public Relations

G. Jong, MSc., hoofd

Retail Banking

M. Heikerk BBA, hoofd

Affiliates/Branchmanagers

Centrum

Drs. V. Ramtahaling

Nieuwe Haven

Drs. A. Lau

Latour

Drs. N. Elshot-Chelius

Flora

D. Khitanea, BBA

Tourtonne/Tamanredjo

Drs. R. Changoer

Nieuw Nickerie

R. Mangala

DRS. M.M. KEERVELD RA

Treasury

Drs. R. Oedai, wnd hoofd

Controlling

N. Kewalapat, B.Ec., wnd hoofd

Compliance

Mr. M. Westmaas, hoofd

Information Technology

A. Semoedi, hoofd

Senior Manager Support Functions

R. Liesdek

Facility Management

R. Tjon A Kon, hoofd

Project & Portfolio Management

A. Jap A Joe, B.ICT
Ing. V. Codrington B.Sc.

Senior Manager Operations

Drs. D. Sitaram

Payments & Settlements

M. Heikerk. BBA, wnd hoofd

P. Abeleven, MBA

W. Ritfeld, BBA

Sales Administration

M. van 't Kruys, B.Ec., wnd hoofd

**Raad van Commissarissen
Hakrinbank**

van links naar rechts:

.....
G.K.T Lau MBA, MSc.
Mr. M.H. Lautan-Wijnerman
Mr. H.R. Schurman
Mr. Ch. R. Doekhie
Drs. M. Roemer
.....

VIJF JAAR GECONSOLIDEERDE KERNGEGEVENS (IN DUIZENDEN SRD)

	2018	2017	2016	2015	2014
Balans					
Liquide middelen en schatkistpapier	1.338.299,3	1.060.541,3	756.094,8	495.488,7	523.622,6
Klanten (kredietverlening)	1.727.048,6	1.563.622,1	1.457.471,4	1.262.540,0	1.134.395,4
Overige activa	1.572.792,5	1.518.150,7	1.156.413,6	688.617,8	593.989,5
Totaal activa	4.638.140,4	4.142.314,1	3.369.979,8	2.446.646,4	2.252.007,5
Schulden aan klanten	4.087.606,9	3.621.480,9	2.915.899,8	2.073.444,6	1.933.743,3
Overige passiva	203.315,3	199.212,1	219.492,8	166.236,3	125.144,4
Eigen vermogen	347.218,2	321.621,1	234.587,2	206.965,6	193.119,8
Totaal passiva	4.638.140,4	4.142.314,1	3.369.979,8	2.446.646,4	2.252.007,5
Resultaten					
Bedrijfsopbrengsten	214.271,0	202.206,6	175.702,7	136.299,2	120.460,9
Operationele bedrijfslasten	141.279,4	125.869,7	106.366,1	86.329,9	65.918,9
Voorziening kredietrisico's	25.195,0	21.604,0	23.353,8	10.170,6	3.947,7
Bedrijfsresultaat vóór belastingen	47.796,6	54.732,9	45.982,8	39.798,7	50.594,3
Inkomstenbelastingen	17.263,0	19.720,8	16.556,3	14.315,6	18.213,9
Nettoresultaat	30.533,6	35.012,1	29.426,5	25.483,0	32.380,3
Dividend in contanten	-	8.786,4	1.804,3	3.520,7	11.246,6
Stockdividend (nominaal)	-	-	3,3	1,8	-
Ratio's (in %)					
Efficiency ratio	65,9	62,2	60,5	63,3	54,7
Return on average equity	9,1	12,6	13,3	13,0	17,8
Return on average assets	0,70	0,93	1,01	1,08	1,48
Capital ratio	7,49	7,76	6,96	8,46	8,58
BIS ratio	7,65	10,65	9,51	9,98	10,93
Gegevens per aandeel (x SRD 1)					
Aantal uitstaande aandelen	522.998	522.998	501.206	488.981	488.981
Nettowinst per aandeel	58,38	66,95	58,71	52,11	66,22
Dividendbedrag per aandeel	-	16,80	20,60 ²⁾	17,22 ¹⁾	23,00
Dividend in % van de gemiddelde beurskoers	-	4,12	5,10	4,42	6,42
Winstuitkeringspercentage	-	25,10	6,13	13,82	34,73
Zichtbare intrinsieke waarde	663,90	614,96	468,05	423,26	394,94
Beurskoers per aandeel	408,00	408,00	408,00	400,00	378,00
Marktkapitalisatie (x SRD 1.000)	213.383	213.383	204.492	195.592	184.835
Koers/winst verhouding	7,0	6,1	6,9	7,7	5,7
Aantal medewerkers	321	319	319	321	312
Aantal kantoren	7	7	7	7	7

1) cash- en stockdividend uitgaande van de beurskoers van SRD 400,00

2) cash- en stockdividend uitgaande van de aangepaste beurskoers van SRD 391,00

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Inleiding

De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid van het bestuur van de bank en op de algemene gang van zaken binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Voorts heeft de RvC ook nog een adviserende rol aan het bestuur. De Raad van Commissarissen richt zich tevens op de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen van de vennootschap en de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving. Bij de vervulling van haar taak weegt de RvC de in aanmerking komende belangen van alle stakeholders bij de vennootschap af in het belang van de vennootschap. Het toezicht van de Raad van Commissarissen op het bestuur heeft onder meer betrekking op de wijze waarop het bestuur de strategie, die gericht is op waarde creatie, uitvoert, op de realisatie van doelstellingen, op de risico's die verbonden zijn aan de ondernemingsactiviteiten, op de opzet en werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen, op het proces van financiële verslaggeving, de naleving van wet- en regelgeving, de verhouding met aandeelhouders en het continu verbeteren van de bedrijfsratio's.

In haar toezichttaak en bij de besprekingen van specifieke onderwerpen gedurende het verslagjaar, waarborgt de RvC een evenwichtige besluitvorming door rekening te houden met de belangen van alle stakeholders. Hoewel besluiten met meerderheid van stemmen kunnen worden genomen, zoekt de RvC in principe naar consensus. In het RvC-reglement is eveneens opgenomen dat er bijzondere commissies zijn, te weten de Audit-, Risk en Compliance- en Remuneratie en Nominatiecommissie, die de RvC bijstaan bij de besluitvorming en haar van advies dienen over onderwerpen binnen hun taakgebied. Ook voor deze bijzondere commissies zijn er separate reglementen.

In het verslagjaar bestond de RvC uit Dhr. Drs. R. van Trikt Msc. RA (President-Commissaris), Dhr. G. Lau MBA MSc. (Vicepresident-Commissaris) en als commissarissen de heren Mr. H.R. Schurman, Drs. M. Roemer, Drs. R.T. Parmessar en de dames Mr. M.H. Lautan-Wijnerman en Mr. Ch.R. Doekhie tot oktober 2018. Per oktober 2018 was de samenstelling van de RvC als volgt:

De heer Drs. M. Roemer	<i>President-commissaris</i>
De heer Drs. R.T. Parmessar	<i>Vicepresident-commissaris</i>
Mevrouw Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	<i>Commissaris, tevens voorzitter Remuneratie- en Nominatiecommissie</i>
De heer Drs. R. van Trikt MSc. RA	<i>Commissaris, tevens voorzitter Auditcommissie</i>
De heer Mr. H.R. Schurman	<i>Commissaris, tevens voorzitter Risk- en Compliancecommissie</i>
De heer G.T.K. Lau MBA MSc.	<i>Commissaris</i>
Mevrouw. Mr. Ch.R. Doekhie	<i>Commissaris</i>

Werkzaamheden

In het verslagjaar is de Raad van Commissarissen ruim meer dan het statutair voorgeschreven minimum aantal keren bijeengekomen, zowel plenair als op commissieniveau.

De voornaamste onderwerpen die tijdens deze vergaderingen aan de orde kwamen waren:

- de strategie van de bank
- het jaarverslag 2017
- de tender voor de roulatie van de externe accountant
- het beleidsplan 2018
- de exploitatie- en investeringsbegroting
- de kredietportfolio
- de begrote versus de gerealiseerde resultaten
- het afbouwtraject aandelenbelang van de staat Suriname
- opvolging van de Algemeen Directeur
- verdere invulling van de topstructuur bij de bank
- de verslagen van de Audit-, Risk- en Compliance, Remuneratie- en Nominatiecommissie
- risico's en risicomanagement
- de aangehouden geldzending in Nederland
- de solvabiliteitspositie en de verbetering van de BIS-ratio
- deelname in het geplaatst kapitaal van De Surinaamsche Bank N.V.
- de halfjaarcijfers en de periodieke financiële rapportages

Naast de raadsvergaderingen hebben de bijzondere commissies zich voornamelijk toegelegd op:

- de bewaking van de belangrijke risicogebieden volgens de managementletter van de externe accountant;
- het toezien op de uitvoering van het goedgekeurde IAD (Internal Audit Department) auditplan en het auditcharter;
- de financiële verslaggeving waaronder de halfjaarcijfers en de jaarcijfers en de relevante processen;
- de risico's en de beheersing van de informatie- en communicatietechnologie in samenspraak met de riskcommissie;
- de aangehouden geldzending;
- de adequate vaststelling en de toereikendheid van de voorzieningen;
- de bewaking van de BIS-ratio en het toezien op de waarborging van de vereisten die door de toezichthouder zijn vastgesteld;
- de vaststelling en de bestemming van de uitkeerbare winst;
- de beoordeling van de externe accountant en van het functioneren van de interne accountant;
- de beoordeling van kredieten conform de richtlijnen van de bank;
- het beoordelen van het IAD auditplan;
- de interne jaarrekening en de opinie hierover van de IAD;
- IFRS-gereedheid en gap-analyse.

Kwaliteitsborging en onafhankelijkheid

De RvC heeft conform de Corporate Governance code van de bank in 2018 haar functioneren geëvalueerd. Tijdens deze evaluatie is er gesproken over het functioneren van de RvC als geheel en van de commissies, en over de werkrelatie van de RvC met de directie. De leden van de RvC zijn over het algemeen tevreden over het functioneren van de raad als geheel en van de commissies. Er is openheid en leden van de RvC vullen elkaar goed aan. In 2017 was bij de zelfevaluatie afgesproken om in 2018 beter zicht op de prestaties van het bestuur en het IT-landschap te krijgen; dat is gebeurd. Aan het vergroten van het eigen vermogen ter verbetering van de ratio's van de bank is extra aandacht besteed. Daarnaast zijn er stappen gezet voor een actievere dialoog met de grootaandeelhouder. Al deze acties worden in 2019 voortgezet. De Raad van Commissarissen is van oordeel dat de raad zodanig is samengesteld, dat de leden ten opzichte van elkaar en van de directie in staat zijn onafhankelijk en kritisch te opereren. Naar het oordeel van de raad is er voldaan aan best practice-bepalingen en de onafhankelijkheid in de zin van de Corporate Governance code van de bank.

In het kader van permanente educatie voor RvC en directie zijn er in 2018 wederom presentaties door externe en interne deskundigen verzorgd. De thema's waren cybercrime, financial, operational en compliance risk. De conclusie van de zelfevaluatie is dat de leden zowel individueel als collectief naar tevredenheid hebben gefunctioneerd.

Benoeming

Volgens artikel 22 van de statuten, treedt in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders een deel der Commissarissen af, conform een door de Raad daarvoor vastgesteld rooster. Op de komende Algemene Vergadering van Aandeelhouders zijn volgens rooster de Commissarissen de heren Mr. H. Schurman en G. Lau MBA MSc. aan de beurt om af te treden. De heer Schurman stelt zich beschikbaar voor herbenoeming, terwijl de heer Lau niet beschikbaar is voor herbenoeming. De Raad bedankt de heer Lau voor zijn bijdrage gedurende negen jaren aan de vennootschap. In de open gevallen plaats wordt voorgesteld de heer Drs. Coenraad Valk te benoemen. De Raad beveelt u de herbenoeming van de heer Schurman en de benoeming van de heer Valk gaarne aan.

Op 1 februari 2019 is de heer Drs. R. van Trikt MSc. RA, respectievelijk op 15 mei 2019 de heer Drs. R. Parmessar teruggetreden als commissaris, beiden op eigen verzoek. De RvC voldoet met het huidige aantal commissarissen aan de wet- en regelgeving alsmede de statutaire vereisten en vormt nog steeds een wettig college. Door de grootaandeelhouder wordt voorgesteld om ter aanvulling van de Raad te benoemen tot commissaris de heer Patrick Peneux. De Raad beveelt u de benoeming van hem ook gaarne aan. De samenstelling van de Raad zal na de te houden aandelenemissie worden aangepast, aangezien de aandeelhouderssamenstelling zal wijzigen.

Vaststelling Jaarrekening 2018 en Dividendvoorstel

Hierbij biedt de Raad van Commissarissen het jaarverslag aan waarin de jaarrekening over 2018 is opgenomen. De directie van de bank stelt het jaarverslag op; Accountantskantoor Lutchman & Co N.V. heeft de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De Auditcommissie van de Raad heeft de jaarrekening uitvoerig besproken met de directie, de Internal Auditafdeling, en de externe accountant. Vervolgens heeft de Raad van Commissarissen, in aanwezigheid van de externe accountant, het jaarverslag met de directie besproken. Mede op basis van de discussies die in dat verband zijn gevoerd, heeft de Raad van Commissarissen geconcludeerd dat dit verslag voldoet aan alle voorschriften en eisen van good governance en transparantie. Het schetst een goed en compleet beeld van de prestaties, risico's en gebeurtenissen waar de Raad van Commissarissen toezicht op houdt. Conform de solvabiliteitsrichtlijn van de CBvS kan over het boekjaar 2018 geen dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. De RvC heeft intussen in samenwerking met de directie de nodige stappen gezet om de BIS-ratio te verbeteren. In dat kader is door de RvC goedkeuring verleend aan de directie voor het houden van een emissie en het aangaan van een achtergestelde lening.

Op 31 juli 2019 zal de jaarrekening tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling aan de aandeelhouders worden voorgelegd. De Raad van Commissarissen stelt voor dat aan de directie décharge wordt verleend voor het gevoerde beleid, dat aan de Raad van Commissarissen décharge wordt verleend voor het gehouden toezicht en dat de jaarrekening wordt vastgesteld. Voorts geven wij u in overweging uw goedkeuring te geven aan de bestemming van de winst.

Dankzegging

Het jaar 2018 was wederom een jaar met uitdagende marktomstandigheden en met vele veranderingen in de organisatie om de Hakrinbank N.V. beter voor te bereiden op de toekomst. Dat heeft van velen grote inzet gevraagd. Graag willen wij de directie en de medewerkers van Hakrinbank N.V. bedanken voor de wijze waarop zij in 2018 hun taak hebben verricht. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de klanten voor het blijvende vertrouwen in de bank.

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer	President-Commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vice President-Commissaris
G.K.T Lau MBA MSc.	
Mr. H.R. Schurman	
Mr. M.H. Lautan-Wijnerman	

**BIEDT UW KLANTEN DIE EXTRA SERVICE AAN MET ONS MOBIEL POS-APPARAAT
ZODAT ZIJ NIET MEER NAAR UW KASSA HOEVEN TE LOPEN.**

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Algemene beschouwing

Het is ons een genoegen om het jaarverslag over het boekjaar 2018 aan u te presenteren. Wij geven hiermee invulling aan een belangrijk corporate governance principe, namelijk om alle stakeholders en de samenleving adequaat te informeren over de ontwikkelingen binnen onze bankinstelling en het omgevingsklimaat waarin wij opereren.

In 2018 verbeterden de macro-economische verhoudingen; er was sprake van een relatieve rust op de vreemde valutamarkt, tot uiting komend in een stabiele USD-SRD wisselkoers en een afname van de inflatie. Ook zette het economisch herstel met een geschatte economische groei van 2,5% redelijk door. De zwakke overheidsfinanciën en de dreigingen die daarvan uitgaan naar de macro-economische stabiliteit bleven echter een belangrijk zorgpunt en namen toe. Ook bleef het sentiment op de onroerend goed markt negatief, waarbij de neerwaartse druk op de prijzen voortduurde. Het monetaire beleid van de Centrale Bank van Suriname bleef onveranderd strak, hetgeen implicaties had op de rentetarieven en groei.

In april van het verslagjaar werd op Schiphol in Nederland een Euro geldzending welke werd verzorgd door de Centrale Bank van Suriname, mede ten behoeve van onze bank, door het Openbaar Ministerie Noord-Holland in beslag genomen. De inbeslagname had een stremming van uitgaande Euro en inkomende USD geldtransporten tot gevolg, welke tot aan het schrijven van dit verslag nog voortduurt. Deze stremming van de Euro en USD geldtransporten heeft geleid tot een ontwrichting van met name het Euro (internationaal) betalingsverkeer en hogere kosten voor zowel banken als klanten. Ook zijn er significante uitstralingen geweest naar de vreemde valutamarkt en de wisselkoers, alsook naar diverse economische sectoren, waaronder toerisme, goud, hout en visserij. De laatstgenoemde drie sectoren maken relatief veel gebruik van contante US dollars, waarvan de beschikbaarheid flink terugliep.

Hoewel het rendement van onze bank afnam, zijn wij bezien in het licht van de externe ontwikkelingen redelijk tevreden met de gerealiseerde bedrijfsresultaten in 2018. Vanwege de afvlakkende batengroei zal kostenbeheersing belangrijker worden voor rendementsverbetering.

Het geconsolideerd balanstotaal nam met 12,0% toe tot SRD 4,64 miljard. De groei is vooral gestuwd door toename van de SRD toevertrouwde middelen, waarbij met name de termijndeposito

beleggingen opvallend stegen, en wel met 41%. Deze ontwikkeling is gestimuleerd door de stabiele wisselkoers en de positieve reële rente, waardoor deze beleggingen een aantrekkelijk rendement opleverden. Op de balans kwam dit tot uiting in een toename van de post "Schulden aan klanten". Aan de activazijde kwam de groei tot uiting in de toename van de "Liquide middelen", "Effecten", "Deelneming" en de post "Vorderingen op klanten". De toename van de post "Deelneming" hangt samen met de participatie in het geplaatst kapitaal van de DSB Bank N.V. via de door deze bankinstelling gehouden aandelenemissie in november 2018. Deze participatie is uit strategische overwegingen gedaan, met het oog op het realiseren van schaal- en synergievoordelen.

De geconsolideerde winst vóór belastingen ontwikkelde zich minder gunstig en nam af met 12,7% tot SRD 47,8 miljoen, vooral door een sterke toename van de operationele kosten, terwijl de intrestmarge maar zeer beperkt toenam. Wij zijn wel content met de toename van de overige baten met 20,3% tot SRD 61,4 miljoen, waardoor het aandeel hiervan in de totale baten met ruim drie procentpunten toenam tot 28,7%.

Hoewel het eigen vermogen van onze bank, na goedkeuring van het winstbestemmingsvoorstel, zal toenemen met SRD 31,2 miljoen tot het robuust niveau van SRD 347,2 miljoen, daalde vanwege de participatie in het geplaatst kapitaal van de DSB Bank N.V., de BIS ratio tot onder de door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) voorgeschreven minimumnorm. In lijn met ons kapitaal- en dividendbeleid en de voorschriften van de CBvS wordt er dan ook voorgesteld om over het boekjaar 2018 geen dividend in contanten uit te keren. Ook wordt door de voorgenomen emissie van aandelen voorgesteld om geen dividend in aandelen uit te keren.

De koers van onze aandelen op de Surinaamse Effectenbeurs bleef gedurende het gehele verslagjaar constant op SRD 408, waardoor ook de marktkapitalisatie gelijk bleef op SRD 213,4 miljoen. De Surinaamse beursindex, welke de gewogen marktwaarde aangeeft van een vastgesteld aandelenpakket, steeg met 1% tot 9.625 per ultimo december 2018.

Op de Buitengewone Aandeelhoudersvergadering van 7 maart 2018 werd mevrouw drs. M. Loswijk-Keerveld benoemd tot statutair directeur van onze bank, en wel ingaande 2 april daaropvolgend. Zij bekleedt sindsdien de functie van financieel directeur en neemt sedert oktober 2018 tevens waar in de functie van operations

directeur. Per 1 oktober ging de heer drs. J. Bousaid met pensioen als algemeen directeur van onze bank, na een dienstbetrekking van ruim 34 jaar, waarvan 16 jaar als CEO ofwel algemeen directeur. Wij zijn de heer Bousaid zeer erkentelijk voor de aan onze bankinstelling bewezen diensten en hebben op gepaste wijze afscheid van hem genomen.

Het voornemen van de Staat, zoals aan ons gecommuniceerd per schrijven van de minister van Financiën de dato 10 juli 2018, om de verkoop van haar aandelen in onze bankinstelling in de tweede helft van 2018 te effectueren, is helaas niet gerealiseerd. Met betrekking tot de voorgenomen aandelenemissie van onze bankinstelling in de tweede helft van 2019 is met de Staat afgesproken om de afbouw van haar participatie in het kapitaal van onze bankinstelling te effectueren door niet te participeren in de voornoemde emissie, waardoor haar aandelenbelang zal verwateren.

In het vervolg van dit verslag worden de belangrijkste macro-economische ontwikkelingen beschreven teneinde een goed beeld te schetsen van de omgeving waarin onze bank in het verslagjaar heeft geopereerd. Vervolgens wordt het gevoerde bedrijfsbeleid van de bank en haar dochterondernemingen toegelicht, alsmede de financiële ontwikkeling belicht.

HET MACRO-ECONOMISCH OMGEVINGSKLIMAAT

Algemeen

Het tempo van de reële economische groei versnelde in het jaar 2018 tot ruim 2,5% vooral onder invloed van de mijnbouw productie en door het gunstige prijsklimaat op de wereldmarkt voor onze minerale exportproducten. Opvallend is wel dat sectoraal bezien de groei onevenwichtig is. Deze wordt vooral gedragen door de mineralensectoren, namelijk geraffineerde olie en goud.

De groeivoorzichten op middellange termijn belopen gemiddeld ruim 2 - 2,5% per jaar, maar liggen lager dan in de regio het geval is. Er moet rekening mee gehouden worden dat de mondiale conjunctuur aan het afzakken is nadat zich jarenlang een uitzonderlijk lange opleving heeft voltrokken. De afzakking kan volgens sommige analisten vanaf 2021 zelfs omslaan in een milde recessie in belangrijke delen van de wereldeconomie. Factoren die hier meespelen zijn onder andere de toenemende handelsconflicten gepaard gaande met verminderde economische integratie, de

afbouw van fiscale en monetaire stimuleringsprogramma's in de geavanceerde landen en groeiende geopolitieke spanningen.

Volgens het Internationale Monetaire Fonds verhoogde de gemiddelde mondiale groei met circa 0,1 procentpunt tot 3,7% in 2018. De vertraging die zich in de tweede helft van het jaar manifesteerde is het gevolg van de toenemende animositeit in de wereldhandel, de afbouw van fiscale en monetaire stimuleringsprogramma's, de grotere kans op een no-deal Brexit bij de uitbreiding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, de hogere groeivertraging in China en het gedaalde producentenvertrouwen als gevolg van toegenomen risico's in zowel de publieke- als private sectoren.

De mondiale groei verschilde per regio en was het hoogst bij de opkomende Aziatische landen namelijk 6,5%. De Indiase productie nam toe met 7,3% en die van China met 6,6%. Geavanceerde economieën groeiden met 2,3%, waarvan de Verenigde Staten met 2,9%. De toename van het BBP in de Eurozone bedroeg slechts 1,8% terwijl de emerging market economies beter presteerden met 4,6%. Door problemen in Mexico, Argentinië en vooral Venezuela realiseerden de Latijns Amerikaanse landen een teleurstellende groei van slechts 1,1%.

De mondiale groei zal in 2019 verder afnemen naar circa 3,5%. Er zijn echter nog steeds grote risico's die de wereldeconomie bedreigen waardoor de groeiverwachting neerwaarts kan worden bijgesteld. De verwachte reële economische groei in 2019 voor Suriname bedraagt circa 2,5%, ongeveer hetzelfde als in het voorgaande jaar. Ondanks de groei van het BBP de afgelopen 2 jaren, is het productieverlies als gevolg van de recessie van 2015-2016 nog niet weggewerkt. Uitgaande van de groeiprojecties zal het tot 2022 duren alvorens deze productie weer op het niveau van voor de recessie terecht komt. De hoogste groeiverwachting in de regio is die van ons buurland Guyana door de bijzonder gunstige ontwikkelingen in de aardoliesector. Dat kan positieve uitstralingseffecten op de Surinaamse economie hebben en onze ondernemers dienen hier maximaal op in te spelen.

De verwachte verflauwing van de mondiale conjunctuur kan haar weerslag hebben op de Surinaamse exportsectoren. Het is daarom van belang om onze economie verder te diversifiëren en minder afhankelijk te maken van volatiele wereldmarktprijzen van minerale exportproducten. Er dienen gerichte beleidsmaatregelen getroffen te worden om het financiële klimaat stabiel te houden, de groei te verduurzamen en de productie een extra impuls te geven.

Financiële transacties met het buitenland

Bij het schrijven van dit verslag waren de gegevens betreffende de betalingsbalans over het jaar 2018 net beschikbaar gekomen.

Amerikaanse dollar, onze ankervaluta, schommelde binnen nauwe grenzen rond een gemiddelde van SRD 7,52. Deze koers kwam tot stand zonder reguliere valuta-interventies van de Centrale Bank van Suriname en kan derhalve als een evenwichtige, marktconforme

DE BETALINGSBALANS OP KASBASIS (IN MILJOENEN USD)

Waarde- c.q. saldibedragen	2018 ^{*)}	2017	2016
Export van goederen	2.129	2.035	1.439
Import van goederen	(1.582)	(1.363)	(1.252)
Handelsbalans	547	672	187
Dienstenverkeer	(380)	(317)	(283)
Primaire inkomens	(459)	(457)	(176)
Inkomensoverdrachten	103	100	102
Saldo lopende rekening	(189)	(2)	(170)
Vermogensoverdrachten	-	-	19
Financiële rekening	370	175	492
Statistische verschillen	(33)	(152)	(262)
Saldo totale rekening	148	21	79
Internationale reserves	581	424	350

^{*)} voorlopige cijfers per 03 april 2019 | Bron: Ministerie van Financiën

Deze indiceren dat de exportwaarde verder is gestegen door de gemiddeld hogere prijzen van onze minerale exportproducten. Door de groei van de economie nam ook de import van goederen toe en wel zodanig dat het overschot op de handelsbalans terugliep met USD 125 miljoen tot USD 547 miljoen. De lopende rekening verslechterde en het saldo werd USD 189 miljoen negatief. Hier tegenover stond een instroom van kapitaal, waaronder uit hoofde van overheidsleningen, met als gevolg dat de totale rekening sloot met een overschot van USD 148 miljoen.

Projecties van het IMF duiden op een verdere verzwakking van de lopende rekening in 2019, omdat de import van goederen en diensten de export zal overtreffen. Hierbij spelen de afzwakking van de mondiale conjunctuur met de implicaties op de wereldmarktprijzen en de ruime liquiditeit in de Surinaamse economie een belangrijke rol. Het door het IMF voor 2019 geschatte tekort op de lopende rekening bedraagt 3,4% van het BBP, ofwel 1 procentpunt meer dan in 2018.

Per ultimo december 2018 bedroegen de bruto internationale reserves van de Centrale Bank van Suriname USD 581 miljoen, ofwel USD 137 miljoen (37%) hoger dan per ultimo 2017. De importdekking van goederen en diensten nam toe tot circa 4 maanden, hetgeen hoger is dan de gangbare internationale minimumnorm van 3 maanden. Hiertegenover stonden echter buitenlandse passiva en verplichtingen in vreemde valuta aan ingezetenen.

Het verbeterde economische klimaat en de toename van de monetaire reserve werkten positief door op het publiekvertrouwen en de rust op de vreemde valutamarkt. De verkoopkoers van de

koers worden beschouwd. Het geformaliseerde overleg en samenspel tussen belangrijke marktpartijen met de Centrale Bank van Suriname droeg bij aan de orde en rust op de valutamarkt.

Een bedreiging voor de wisselkoersstabiliteit vormen de aanhoudende en excessieve financieringstekorten van de Staat, de ruime liquiditeit in de Surinaamse economie, het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans alsook de verminderde kapitaalimport. Alle direct betrokkenen dienen zich dan ook extra in te zetten om de wisselkoers stabiel en evenwichtig te houden. De Centrale Bank van Suriname dient de economische en monetaire ontwikkelingen nauwgezet te monitoren en het wisselkoersbeleid te intensiveren om de effecten van kortstondige en niet-fundamentele verstoringen op te vangen. Voorts zal voortvarender moeten worden gewerkt aan het onder controle brengen van de fundamentele onevenwichtigheden in onze economie en vooral die van de overheidsfinanciën.

De al enige tijd stabiele wisselkoers en de beheerste loonkostenontwikkeling leidden tot een verdere vertraging van het inflatietempo. De stijging van het gemiddelde prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie op jaarbasis, daalde van 22% in 2017 naar 6,8% en dat van de jaar op jaarinflatie van 9,2% tot 5,4% ultimo december 2018. Deze is verder afgenomen in het eerste kwartaal van 2019. Op zich is dit een prestatie, maar de inflatie was nog steeds aan de hoge kant indien rekening wordt gehouden met de stabiele wisselkoers en het feit dat de inflatie bij onze belangrijkste handelspartners nauwelijks 2% bedroeg. De stijging van het prijsindexcijfer is kennelijk vooral veroorzaakt door binnenlandse factoren die ook onze concurrentiepositie beïnvloeden. Dit houdt in dat wij de diverse kostencomponenten moeten beheersen en onze

productiviteit moeten verhogen. Het proces om de inflatie terug te dringen verloopt te langzaam en is kwetsbaar. Van belang is het onder controle houden van de wisselkoers, temeer omdat na 2020 de prijseffecten van de noodzakelijk te treffen fiscale maatregelen zoals de introductie van de Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) alsook de afbouw van diverse subsidies waaronder op elektriciteit, zich zullen doen gevoelen.

Staatsfinanciën en schuldpolitiek

De overheidsfinanciën bleven ook in 2018 structureel zwak en onevenwichtig, waardoor de hieruit voortvloeiende risico's toenamen. Volgens onderstaande tabel stegen de totale ontvangsten op kasbasis met bijna 17% tot circa SRD 6 miljard. In alle belastingcategorieën werd groei gerealiseerd.

OVERHEIDSFINANCIËN OP KASBASIS (IN MILJOENEN SRD)

	2018 ^{*)}	2017	2016
Ontvangsten en schenkingen	5.970	5.114	3.519
Waarvan:			
Belastingen	4.142	3.544	2.586
Niet-belastingen	1.828	1.570	933
Schenkingen	-	-	-
Uitgaven	8.984	7.457	5.563
Waarvan:			
Lonen en salarissen	2.414	1.923	1.602
Goederen en diensten	871	1.119	1.089
Subsidies/overheidsbijdragen	3.501	2.404	1.770
Interest staatsschuld	1.010	851	516
Kapitaaluitgaven	1.188	1.160	586
Saldo	(3.014)	(2.343)	(2.044)
Statistische verschillen	(7)	15	(143)
Financieringssaldo	(2.028)	(2.107)	(2.082)
Binnenlandse financiering	2.131	1.414	(2.052)
Buitenlandse financiering	327	983	4.713

*) Voorlopige cijfers per 31 mei 2019 | Bron: Ministerie van Financiën

De stijging van de overheidsinkomsten werd vooral veroorzaakt door hogere afdrachten vanuit de mijnbouwsector die beter presteerde in het verslagjaar. De overheidsuitgaven stegen met ruim 20,5% tot circa SRD 9,0 miljard. De grootste toename was in de post "Subsidies /Overheidsbijdragen" die met 46% omhoog ging tot ruim SRD 3,5 miljard. De post "Lonen en Salarissen" groeide met 26% tot ruim SRD 2,4 miljard. Ook de interestbetalingen op de staatsschuld stegen verder tot boven de SRD 1 miljard vanwege de ontwikkeling van de staatsschuld. Gezien de toenemende omvang van de staatsschuld zal deze post de komende jaren versneld verder oplopen, wat kan leiden tot verdringing van noodzakelijke overheidsuitgaven, een en ander ook afhankelijk van de ontwikkeling van de rentevoet. In de kapitaaluitgaven viel geen groei waar te nemen, welke mogelijk samenhang met capaciteitsproblemen

bij de uitvoering van investeringsprojecten. Per saldo daalde het financieringstekort met 3,8% in 2018 tot SRD 2 miljard, wat ruim 7% van het geraamde Bruto Binnenlands Product bedraagt. Dit is wel aan de hoge kant en zal teruggedrongen moeten worden. Dit tekort werd gefinancierd middels de opname van leningen vooral op de binnenlandse kapitaalmarkt.

De begroting over het dienstjaar 2019 werd recent goedgekeurd. Deze begroting laat een forse stijging van de overheidsuitgaven en van het begrotingstekort zien, met alle risico's van dien voor de stabiliteit van de Surinaamse economie. Gezonde overheidsfinanciën en een goed begrotingsbeleid zijn cruciaal voor een evenwichtige en stabiele economie. Een hervorming van de overheidsfinanciën is ook aanbevolen door de IMF missie die in het laatste kwartaal van 2018 het Article IV landenexamen afnam van ons land. Daartoe werden door de missie diverse aanbevelingen gedaan.

Het hoge financieringstekort van de overheid weerspiegelde zich in een navenante groei van de staatsschuld. Deze schuld is sinds 2014 verdubbeld, groeit verder en dreigt boven de aflossingscapaciteit van ons land uit te komen. Hierdoor neemt het risico van het ontstaan van een schuldencrisis toe.

SCHULD VAN DE STAAT SURINAME (VOLGENS DEFINITIE WET OP DE STAATSSCHULD) (IN MILJOENEN SRD)

	2018 ^{*)}	2017	2016
Binnenlandse schuld	5.840	5.384	3.795
Waarvan:			
Centrale Bank van Suriname	2.343	2.350	2.435
Bankwezen	2.616	2.147	909
Particulieren	852	887	451
Buitenlandse schuld	12.902	12.595	5.759
Waarvan:			
Multilaterale crediteuren	4.656	4.766	2.546
Bilaterale crediteuren	3.092	2.576	1.089
Commerciële crediteuren	5.153	5.252	2.124
Totale schuld	18.713	17.979	9.554
In procenten van het bruto binnenlands product			
Binnenlandse schuld	22	23	19
Buitenlandse schuld	48	55	29
Totaal	70	78	48

^{*)} voorlopige cijfers en schattingen 2016: USD 1 = SRD 4,04; 2017: USD 1 = SRD 7,485; 2018: USD 1 = SRD 7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Volgens voorlopige cijfers van het Bureau voor de Staatsschuld, welke zijn verwerkt in bovenstaande tabel, steeg de totale schuld van de Staat in 2018 met bijna 4% tot SRD 18,7 miljard. Door de grotere toename van het nominale BBP, daalde de schuldquote tot 70%. De beperkte stijging van de nominale schuld is het gevolg van de aflossing van schulden volgend op de vervroegde terugbetaling van de lening van USD 261,5 miljoen door Staatsolie N.V. aan de Staat en de betaling door dit bedrijf voor de overname van de in het bezit van de Staat zijnde 5% aandelen in Newmont Mining Corporation Suriname van USD 76 miljoen. In totaal maakte Staatsolie N.V. USD 337,5 miljoen over aan de Staat.

Op grond van de “gentlemen’s agreement” tussen de minister van Financiën en de Governor van de Centrale Bank van Suriname, werd er geen krediet opgenomen bij de Bank. Hiertegenover staat echter dat het beroep van de Staat op de commerciële banken aanzienlijk is toegenomen tot ruim SRD 2,6 miljard per ultimo 2018. De toename bedroeg SRD 573 miljoen ofwel 28% in het verslagjaar. Deze toename hangt mede samen met de ruime liquiditeitspositie van het

bankwezen en de beperkte gunstige private uitzettingsmogelijkheden. De buitenlandse staatsschuld bedraagt 48% van ons BBP wat riskant is gezien de beperkte schokbestendigheid van Suriname, onze historie van periodieke devaluaties en onze lage sovereignrating van single B minus. Een depreciatie van de Surinaamse dollar zal dan ook flinke implicaties hebben op de buitenlandse Staatsschuld en de debt to GDP ratio. De verwachting is dat de Staatsschuld verder zal oplopen gelet op de aanhoudende tekorten op de overheidsbegroting die door middel van leningen zullen worden gefinancierd. Het is belangrijk dat de daling van de schuldquote in 2018 wordt voortgezet. Met dit doel moet een beleid worden geformuleerd waarbij financiële tekorten van de Staat binnen een periode van enkele jaren worden omgebogen in overschotten door uitvoering van realistische budgettaire acties.

Monetaire ontwikkeling

De binnenlandse liquiditeitsmassa steeg in 2018 met SRD 1,6 miljard of 9% tot SRD 19,2 miljard per ultimo december. De impuls werd geheel veroorzaakt door liquiditeitstoevoer uit het buitenland.

In onderstaande tabel worden de oorzaken van de veranderingen in de binnenlandse liquiditeitenmassa aangegeven.

miljard of 4% tot SRD 10,8 miljard. Het aandeel van dit actief in de binnenlandse liquiditeitenmassa liep terug met bijna 9 procentpunt

OOZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE BINNENLANDSE LIQUIDITEITENMASSA (IN MILJOENEN SRD)

Mutaties/Standen	2018 ^{*)}	2017	2016
Geldtoevoer uit het buitenland	2.062	(84)	3.475
Binnenlandse oorzaken	(464)	1.497	2.080
Waarvan:			
Netto vorderingen op de overheid	(351)	1.498	(285)
Vorderingen op overige ingezetenen	(51)	62	1.843
Overige activa (netto)	(62)	(63)	522
Verandering binnenlandse liquiditeitenmassa	1.598	1.413	5.555
Binnenlandse liquiditeitenmassa	19.184	17.586	16.174
In procenten bruto binnenlands product	72	77	82
Netto buitenlands actief	8.426	6.365	6.449
Netto binnenlands actief	10.758	11.221	9.725

*) voorlopige cijfers | Bron: Centrale Bank van Suriname

De liquiditeitscreatie uit binnenlandse bron was negatief mede doordat de Centrale Bank van Suriname geen additioneel krediet aan de Staat verstrekke. Dit in het kader van het "Memorandum van Overeenstemming" van april 2016 tussen de minister van Financiën en de Governor van de Centrale Bank van Suriname om begrotingstekorten niet monetair te financieren vooruitlopend op de aanpassing van de Bankwet 1956. Dit memorandum werd in januari 2019 opgezegd door de minister van Financiën.

Vervolgens nam de Staat in februari op grond van artikel 21 van de Bankwet een voorschot van SRD 670 miljoen bij de Centrale Bank van Suriname op. Deze opname kan door de hiermee gepaard gaande liquiditeitscreatie, ongewenste monetaire- en andere effecten teweeg brengen. Ondanks de toename van de liquiditeitenmassa, daalde de liquiditeitsquote naar 64% als gevolg van de sterkere nominale groei van het BBP, wat echter nog aan de hoge kant is. Dit is één van de redenen waarom het monetaire beleid van de Centrale Bank van Suriname niet werd versoepeld.

Het netto buitenlands actief van de deponerende instellingen nam toe met SRD 2,1 miljard of 32% tot SRD 8,4 miljard of 44% van de totale binnenlandse liquiditeitenmassa. De netto vorderingen op de overige ingezetenen daalden met SRD 51 miljoen, omdat de kredietverlening aan de private sector afnam, door de beperkte uitzettingsmogelijkheden met een gunstige rendement/risico verhouding.

Per saldo daalde het netto binnenlands actief met SRD 0,45

tot 56%. De ruime liquiditeitsverhoudingen in de Surinaamse economie en het weer doen van een beroep op monetaire financiering van begrotingstekorten aan het begin van 2019 vormen grote uitdagingen voor het te voeren monetaire beleid door de Centrale Bank van Suriname.

Ontwikkelingen binnen de bancaire sector

Het netto balanstotaal van de algemene banken in Suriname steeg in 2018 met bijna 9% tot SRD 17,6 miljard. Gecorrigeerd voor de jaareinde-inflatie was er slechts sprake van een lichte reële groei in circa 4%.

De kredietverlening groeide in totaal met slechts SRD 64 miljoen ofwel 0,6% vanwege het flauwe omgevingsklimaat. De leningen aan de overheid stegen met SRD 120 miljoen, terwijl die aan de private sector afnamen met SRD 56 miljoen. Het aandeel van de Staat in de totale kredietverlening steeg verder naar ruim 22%. Hoewel dit percentage niet excessief is in relatie tot de omvang van de overheidshuishouding, is het in relatie tot het gezamenlijk eigen vermogen van het bankwezen aan de ruime kant. De kredietrisico's bleven hoog wat leidde tot forse dotaties aan de Voorziening dubieuze debiteuren, zowel in lokale als in vreemde valuta. Deze dotaties hadden een negatieve impact op de rentabiliteit en solvabiliteit van de banken. De aan de commerciële banken toevertrouwde deposito's stegen met circa 9% tot SRD 17,6 miljard. Dit is substantieel hoger dan de groei van de kredietverlening, waardoor de liquiditeitspositie van het bankwezen verbeterde.

OP ONS DIGITAAL PLATFORM, HOPPA! IS UW BEDRIJF ONLINE ALTIJD
OPEN VOOR VERKOOP AAN UW KLANTEN.

Een gunstige ontwikkeling was de verdere afname van de gemiddelde US dollarisering van het bankwezen; de kredietdollarisering daalde met 4,9 procentpunt naar 44,8% en die van de depositodollarisering met 3,9 procentpunt naar 65,3%. De hoge starheid van de nominale rentetarieven van de commerciële banken vormt een bottleneck voor de introductie van meer marktconforme instrumenten. Opvallend is dat ondanks de dalende inflatie en de ruime SRD liquiditeitspositie van banken, de gewogen gemiddelde debet- en creditrente in Surinaamse valuta in 2018 met 0,1 procentpunt toenam tot 14,4% respectievelijk 9,2%. De reële rente bleef positief, waardoor er geen incentive was voor kapitaalvlucht. De gewogen gemiddelde US dollar debetrente daalde met 0,8 procentpunt naar 8,3% en die van de creditrente met 0,5 procentpunt naar 2,9%. Ook bij de Euro was sprake van een lichte terugloop van zowel de debet- als creditrentetarieven.

prestaties van de grootmijnbouwbedrijven in de goud- en aardolie-industrie, welke positieve uitstralingseffecten hadden op andere sectoren van de Surinaamse economie. De productiebedrijven die veelal voor de lokale markt produceren hadden echter last van het flauwe marktsentiment en de gedaalde koopkracht.

Directe buitenlandse investeringen bleven in het verslagjaar op een laag niveau, wat zorgelijk is gezien de implicaties voor de productiegroei. Hopelijk kan de recente heractivering van Investsur, het instituut ter bevordering van investeringen in Suriname, daarin een positieve verandering teweeg brengen.

De goudindustrie vertoonde in 2018 een kleine groei. De productie bij de groot mijnbouwbedrijven liep iets terug, terwijl die van de

INDICATOREN VAN DE ONTWIKKELING IN DE BANCAIRE SECTOR (IN MILJOENEN SRD)

	2018*)	2017	2016
Balanstotaal (netto)	17.553	16.168	14.913
Waarvan :			
Vreemde valuta deposito's	11.467	11.183	10.472
Overige deposito's	6.086	4.985	4.441
Totale kredietverlening	10.420	10.356	9.212
Waarvan:			
Overheid	2.312	2.192	1.116
Overige sectoren	8.108	8.164	8.096
• primaire productiesectoren	646	591	603
• overige sectoren	5.110	4.624	3.834
Kredietverlening en beleggingen	5.756	5.215	4.437
Voorziening dubieuze debiteuren	224	234	184
Kredietverlening en beleggingen in vreemde valuta	4.664	5.141	4.775
• primaire productiesectoren	1.151	1.054	1.007
• overige sectoren	3.513	4.087	3.768
Voorziening dubieuze debiteuren (vreemde valuta)	402	378	205

*) voorlopige cijfers | Bron: Centrale Bank van Suriname

De Centrale Bank van Suriname handhaafde haar voorzichtige monetaire beleid met het oog op de dreigingen vanuit de overheidsfinanciën en de ruime liquiditeitspositie van de algemene banken. Dit beleid heeft bijgedragen aan de rust op de valutamarkt.

Tegen het einde van het verslagjaar plaatste de DSB bank een succesvolle emissie op de lokale kapitaalmarkt. Hierdoor verbeterde haar solvabiliteitspositie. De bank beschikt nu over vier aandeelhouders met elk een door de Centrale Bank van Suriname goedgekeurd, gekwalificeerd belang van circa 18% in het aandelenkapitaal. Het gaat om Assuria N.V., Fatum N.V., Self Reliance N.V. en Hakrinbank N.V.

De belangrijkste productiesectoren

De ontwikkelingen op de wereldmarkt werkten gunstig door op de

kleinschalige producenten waarschijnlijk is toegenomen. De exportwaarde van goud steeg met USD 22,7 miljoen als gevolg van een toename van het exportvolume met 3,6% terwijl de gemiddelde goudprijs met 0,9% toenam tot USD 1.268,8 per troy ounce. Ook de bijdrage aan de staatskas groeide. De goudproductie van IAMGOLD die de Rosebel goudmijn exploiteert liep terug tot 287.000 troy ounces vanwege lagere goudconcentraties in het erts. Medio 2019 wordt de in 2017 verkregen "Saramacca concessie" met hoge gouderts gehalten in exploitatie genomen die de productie en rentabiliteit zal doen toenemen. De verwachte goudproductie in 2019 zal groeien tot circa 320.000 troy ounces. Voortgaande exploratie heeft goudreserves aangetoond, waardoor de levensduur van de mijn is verlengd naar 15 jaar bij een gemiddelde productie van 335.000 troy ounces per jaar. Newmont Mining Corporation, het grootste goudbedrijf van ons land met een 75% belang in de Merian goudmijn te Marowijne, realiseerde ook een lichte terugval in de productie die zich waarschijnlijk zal

voortzetten in 2019. In 2017 bedroeg de productie nog 513.000 troy ounces. De bewezen en waarschijnlijke goudreserves namen af met circa 8% tot 102,6 ton per ultimo december 2018.

De totale goudproductie zal in 2019 naar verwachting nauwelijks toenemen. De hogere productie van Rosebel Goldmines wordt namelijk gecompenseerd door de lagere productie van de Merian goudmijn van Newmont Mining Corporation. Volgens verwachtingen van deskundigen zal de goudprijs in 2019 en 2020 verder stijgen.

De opgaande trend bij Staatsolie N.V. heeft zich ook in 2018 voortgezet, vooral door de gemiddeld hogere aardolieprijzen op de wereldmarkt. Deze stegen door succesvolle pogingen van olie-exporterende landen verenigd in de Opec om het aanbod te beperken en door geopolitieke spanningen in olierijke gebieden zoals in Venezuela, Iran en Libië.

De gemiddelde referentie verkoopprijs voor Fuel Oil van Staatsolie steeg met ruim 25% tot USD 61,50 per barrel en beïnvloedde de omzet en winst positief. De totale geconsolideerde bruto-omzet (inclusief energie verkopen) steeg met 16% tot USD 504 miljoen. Het exportaandeel hierin groeide met ruim 2% punten tot 40% en kwam uit op USD 201 miljoen, wat USD 38 miljoen hoger is dan in 2017. Ook de nettowinst is gestegen en zal naar verwachting hoger uitvallen dan de USD 73 miljoen van het voorgaande jaar.

De bijdrage aan de staatskas door Staatsolie in de vorm van belastingen en dividend nam met 52% toe tot USD 149 miljoen. Vermeldenswaard is ook de vervroegde terugbetaling van een lening van USD 261,5 miljoen aan de Staat Suriname uit middelen verkregen via een succesvolle plaatsing van een termijnlening op de internationale kapitaalmarkt. Ook lokale beleggers hebben hierin geparticipeerd.

De jaarproductie van ruwe aardolie bleef onveranderd op circa 6 miljoen vaten. Het is zorgelijk dat de productie al enkele jaren op dit niveau blijft steken, omdat het de bedrijfsgroei remt. Het investeringsbeleid van Staatsolie geeft dan ook aan productiegroei een hoge prioriteit. De kapitaalinvesteringen namen toe met 18% tot USD 257 miljoen vooral door uitvoering van het "near shore & shallow off shore exploratieprogramma" voor de kust van Suriname waarmee USD 95 miljoen zal zijn gemoeid.

In het diepzee gebied van ons land zijn in 2018 geen commerciële vondsten gedaan door de aldaar opererende olie-multinationals. In ons buurland Guyana zijn met name door Exxon Mobil grote oliebronnen aangeboord in het off shore gebied. Gezien de nabije ligging en de overeenkomstige geologie is het verwachtbaar dat over niet al te lange tijd ook in ons zeegebied een commerciële olievondst zal plaatsvinden.

De vooruitzichten voor 2019 van Staatsolie N.V. zijn gunstig vooral door de verwachte verdere stijging van de wereldmarktprijzen voor aardolieproducten.

De op export gerichte landbouw bedrijven boekten resultaten die duiden op een lichte teruggang. Zo daalde de padiproductie met 2% tot 283.052 metrieke ton. De export bleef vrijwel gelijk op

78.758 metrieke ton. Circa 68% hiervan betreft witte rijst die naar het Caraïbisch gebied, met name Jamaica, werd verscheept en 28% cargorijst die in Europa werd afgezet. De exportwaarde daalde met bijna 4% tot USD 30 miljoen als gevolg van de gemiddeld iets lagere prijzen op de wereldmarkt. De ontwikkeling van de rijstsector stagneert al enige jaren vanwege structurele knelpunten die maar niet worden opgelost. Vooralsnog wordt er daarom geen wezenlijke groei in deze sector verwacht.

De bananenproducent Food & Agricultural Industries N.V. (FAI), dochteronderneming van de Belgisch-Franse multinational Fruit Farm Group, kampte in 2018 met vele uitdagingen die de bedrijfsprestaties negatief hebben beïnvloed. Het beplante areaal liep terug met 119 ha tot 1.654 ha, mede omdat de bananenziekte "Moko" weer de kop opstak. Hierdoor daalde de totale productie met 8% tot 44.316 ton. De exportwaarde kromp met USD 8 miljoen tot USD 23,5 miljoen. Het personeelsbestand verminderde door afvloeiing van personeel met bijna 7% tot 1.934 personen. In het verslagjaar werd er door de mindere bedrijfsontwikkelingen en de onzekerheid rond het niet ratificeren door Suriname van de Economic Partnership Agreement (EPA) met de Europese Unie, nauwelijks meer geïnvesteerd. In het jaar daarvoor werd nog USD 6,4 miljoen geïnvesteerd in upgradings en productiviteitsverbetering. Door het niet ratificeren van de EPA is de toekomst van FAI, die bijna de gehele productie naar Europa exporteert, uiterst onzeker geworden. De overheid dient serieuze aandacht aan dit vraagstuk te geven als zij de bananenindustrie voor ons land wenst te behouden. Ook andere exporteurs naar de Europese Unie zullen door het niet ratificeren van EPA geraakt worden.

De visserijsector liet gunstige ontwikkelingen zien in het verslagjaar. De productie en export stegen evenals de rendementen. Dat stimuleerde omvangrijke investeringen in wal- en verwerkingsfaciliteiten. Een voorwaarde voor continuering van deze positieve ontwikkelingen is het voeren van een prudent visserijbeleid voor behoud van onze visgronden, zodat duurzame productie gegarandeerd is.

Macro-economische vooruitzichten

Uit onze analyse komt naar voren dat het macro-economische omgevingsklimaat gedurende het verslagjaar wat verder is opgeklaard. De voortgaande groei van de productie in de minerale sectoren droeg hiertoe in beslissende mate bij. Mede door de hiermee gepaard gaande uitstralingseffecten op de rest van de economie en de verrichte infrastructurele overheidsinvesteringen ontstaan nieuwe mogelijkheden om de nog voelbare recessieve tendensen bij de op de binnenlandse markt gerichte bedrijven terug te dringen, het productievermogen duurzaam uit te breiden en te diversifiëren en aldus de algemene bedrijvigheid een extra impuls te geven. Modeloefeningen indiceren dat een groei van het reële bruto binnenlands product in de orde van grootte van 2,5% in 2019 en in de daarop volgende jaren haalbaar is.

De feitelijke realisering van het geprognosticeerde groeicijfer vereist echter dat bestaande knelpunten op onder meer het technische, organisatorische en institutionele vlak worden verlicht. Een realistisch en consistent actieprogramma is nodig om hierbij als kompas te dienen. Bij uitvoering van dit programma moet een speciale plaats worden ingeruimd voor de spelers in de private sectoren, die van hun

kant meer ondernemerschap en initiatief moeten tonen bij het streven naar vergroting van het productievermogen van onze economie. Opvoering van directe buitenlandse investeringen is een essentiële voorwaarde voor de zo gewenste versnelling van de maatschappelijke en economische ontwikkeling. Er zijn meer initiatieven nodig om de in onze natuurlijke hulpbronnen verscholen productiemogelijkheden rendabel en duurzaam te benutten. Hetzelfde geldt voor stimuleringsmaatregelen die nationale besparingen doorgeleiden naar de financiering van investeringen in Surinaamse bedrijven.

Op de Staat rust een grote verantwoordelijkheid om het vernieuwingsproces richting te geven en te ondersteunen door een klimaat te scheppen dat bevorderlijk is voor de reële welvaartsontwikkeling. Optimalisering van de samenwerking tussen partners in de publieke en private sectoren zal daarbij helpen. In dit kader moeten wij werken aan onder meer modernisering van het staatsapparaat en versterking van de beleidsinstituten, terugdringing van het forse financieringstekort op de overheidsbegroting en verbetering van het schuldmanagement. Een gedisciplineerd en innovatief begrotingsbeleid zal bijzonder bijdragen tot vergroting van het productievermogen en vermindering van financiële risico's. Verdere schuldverhoging dient zo veel mogelijk beperkt te worden. Een overmatig beroep op binnenlandse bronnen van geldschepping (Centrale Bank en commerciële banken) is ongewenst, omdat een dergelijk beroep kan leiden tot het weer op gang komen van een proces van ongewenste depreciatie van de munteenheid met gevolgen voor de koopkracht van de burgers en voor de algemene bedrijvigheid.

Het successievelijk wegwerken van bottlenecks en het doorvoeren van hervormingen in de Surinaamse economie zal in het voorverkiezingsjaar 2019 een enorme uitdaging vormen voor de beleidsmakers. Wij doen een beroep op hen om de juiste en wijze besluiten te nemen.

HET BEDRIJF VAN DE HAKRINBANK N.V.

Inleiding

In dit onderdeel van het jaarverslag wordt verslag gedaan van het gevoerde beleid en de gerealiseerde prestaties op kernbeleidsgebieden van de bank. Hiermee wordt een integraal beeld gepresenteerd van het bestuur van onze bankinstelling alsook van het beleid en de implementatie daarvan.

Strategie

Het jaar 2018 was het eerste jaar van uitvoering van het strategisch beleidsplan 2018 – 2021. Het streven van de bank blijft erop gericht om de geprefereerde aanbieder van financiële diensten te zijn in Suriname. Wij onderscheiden ons daarbij door de oplossingsgerichte en betrokken houding van onze medewerkers, het geven van deskundig advies aan onze klanten alsmede onze innovatieve dienstverlening en solide imago.

In het meerjaren strategisch beleidsplan zijn de middellange termijn

doelstellingen en strategieën om deze doelstellingen te realiseren vastgesteld. Onze kernwaarden betrouwbaarheid, service- en klantgerichtheid, teamwork en kwaliteit vormen ons kompas bij de uitvoering. De vertaling van het strategisch kader naar het tactische (en operationele) niveau vindt plaats via het jaarlijkse beleidsplan. Ook vindt de vertaling naar de exploitatie- en investeringsbegroting plaats. De implementatie vindt via projectportfolio management plaats. De realisatie van de doelstellingen wordt gemonitord via het management informatie systeem (MIS). Indien nodig vindt bijsturing plaats.

Onze focus is historisch primair op het business klantsegment en in het retail klantsegment op midden- en hogere inkomens groepen geweest. Ons succes wordt vooral bepaald door de mate waarin we kunnen voorzien in de behoefte van onze klanten. Uit verricht onderzoek naar de behoefte van onze klanten is gebleken dat zij de betrokkenheid van medewerkers, de toegankelijkheid van de bank, het gemak van het doen van zaken en een excellente uitvoering van zaken, het belangrijkste vinden bij de bancaire dienstverlening. Een belangrijke doelstelling van onze strategie is dan ook het verbeteren van de customer experience, wat het geheel van klantervaringen met onze bank omvat.

Belangrijke subdoelstellingen betreffen het verhogen van de digitale verhouding en het verbeteren van de competenties van alle medewerkers, alsmede het bevorderen van een klantgerichte organisatiecultuur. De verdere digitalisering van de bedrijfsvoering, zowel van de bank-klant interacties, alsook die van de interne bedrijfsprocessen, zal een belangrijke bijdrage leveren aan de verbetering van de klantervaringen op het gebied van toegankelijkheid van de dienstverlening, het gemak van het doen van zaken en de excellente uitvoering van zaken. Deze zaken zullen bijdragen aan zowel de verbetering van de customer experience, als de operationele efficiency. Ook competente, gedreven medewerkers en een klantgerichte en risicobewuste bedrijfscultuur zullen de customer experience en operationele efficiency positief beïnvloeden.

Succesvolle uitvoering van het meerjaren strategisch beleidsplan moet de concurrentiepositie van onze bank op de Surinaamse markt versterken. Dit zal uiteindelijk resulteren in een toename van ons marktaandeel en van het bedrijfsrendement.

Innovatie en Transformatie

Teneinde onze strategische doelstellingen te realiseren en duurzaam een sublieme customer experience ofwel klantbeleving te realiseren, zullen innovatie en transformatie stevig ingebed moeten zijn in onze organisatie. Het belang en de noodzaak hiervan wordt vergroot vanwege de dynamiek in klantwensen, mede als gevolg van technologische ontwikkelingen. Wij omarmen de ontwikkeling van vooral op finance technology (fintech) gebaseerde producten, diensten en distributiekanaalen. Om hieraan effectief invulling te geven zijn robuuste IT platformen noodzakelijk. Wij zijn in 2018 dan ook gestart met een integrale upgradation van al onze core banking platformen en hebben dit programma in 2019 gecontinueerd. Ook de technische infrastructuur is ge-upgrade terwijl de implementatie van IT Service Management is gecontinueerd.

In het verslagjaar is ook bijzondere aandacht geschonken aan de aanscherping van de IT Security risicobeheersing. Diverse beheersmaatregelen zijn geëvalueerd en waar nodig aangescherpt.

Onze innovatie is gericht op de digitalisering van de bank-klant interacties, zowel voor wat betreft het betalingsverkeer als de overige dienstverlening. Innovatie in bankieren wordt gedreven door technologische ontwikkelingen, klantwensen en de noodzaak voor efficiencyverbetering bij banken. Om innovatie beter te verankeren binnen onze bank hebben wij in 2018 het Hakrinbank Innovation Lab (Hi Lab) opgericht. Het toegewijd multidisciplinair team van Hi Lab fungeert als katalysator voor innovatie binnen de Hakrinbank en is daarbij steeds op zoek naar door nieuwe technologie gedreven oplossingen, zodat we de behoeften van onze klanten beter kunnen bedienen. Innovaties brengen ook kansen met zich mee voor onze zakelijke klanten, zowel om hun omzet te vergroten, alsook om hun rendement te verbeteren.

Belangrijke factoren voor succesvol innoveren betreffen een juiste mindset, internationale samenwerking en een gestructureerd innovatieproces. We omarmen ontwikkelingen in de financiële dienstverlening in het Caraïbisch gebied door sterke partnerschappen met internationaal erkende innovators die gespecialiseerd zijn in fintech en cyberbeveiliging. We doen dit op basis van de "3 horizon" – benadering van McKinsey. Hierbij betreft horizon 1 het verdedigen van ons huidig business model, waarbij klantgerichtheid, verhogen van onze digitaliseringsgraad, online- en mobile oplossingen centraal staan. Horizon 2 omvat het uitbreiden van het huidig bedrijfsmodel met onder andere het uitbesteden van niet kernactiviteiten, e-commerce, e-wallets, open banking en internationale expansie. Bij horizon 3 gaat het om het bouwen aan een nieuw bedrijfsmodel op basis van de allernieuwste technologische innovaties, zoals blockchain, kunstmatige intelligentie en robotica.

Ons beleid is erop gericht om innovatie goed te verankeren binnen de Hakrinbank om het 3 horizon platform succesvol te doorlopen. Wij achten dit noodzakelijk voor het blijvend excelleren op het gebied van customer experience en het verduurzamen van onze groei.

In dit kader zijn wij bijzonder verheugd dat wij met de introductie van Hakrinbank Online Payment (HOP) in 2018 het betaallandschap van Suriname naar een hoger niveau hebben kunnen tillen. HOP, die online betalen ten laste van de Hakrinbank SRD girorekening mogelijk maakt, kan een sterke impuls geven aan de ontwikkeling van e-commerce en daarmee van de bedrijvigheid in Suriname. Om deze ontwikkeling sterker te faciliteren hebben wij in 2018 ook de voorbereidingen getroffen voor de lancering van hoppa!, het eerste Surinaamse e-commerce platform, dat begin 2019 is gelanceerd. Op het gebied van betalingsverkeer en mede in het kader van de verdere verbetering van de risicobeheersing hebben wij in 2018 ook een aanvang gemaakt met de uitgifte van Europay MasterCard Visa (EMV) creditcards. Deze creditcards zijn voorzien van een chip en vervangen de magneetstrip creditcards. Het is ook mogelijk om opnames te plegen bij onze ATM's met EMV creditcards.

Hakrinbank Easy Request (HER) is het digitaal intake kanaal voor consumentenkredieten. De implementatie van HER vergemakkelijkt

de verstrekking van deze kredieten door dit te integreren in het verkoopproces bij het warenhuis en de autodealer. Hiermee wordt enerzijds het gemak voor de consument vergroot en anderzijds worden de verkopen van onze business klanten gefaciliteerd.

In het verslagjaar is ook hoge prioriteit gegeven aan de transformatie naar een meer klantgerichte organisatie. In dit kader worden de bedrijfsprocessen klantgericht heringericht en onze human capital verder versterkt. Hierbij is het verbeteren van zowel de technische als de gedragscompetenties van belang. De transformatie ondersteunt de optimale inzet van onze human resources en maximale benutting van hun talenten. De ontwikkeling van een nieuw functiehuis dat volledig is afgestemd op de klantgerichte organisatie is in 2018 voortgezet. Het streven is erop gericht om, na overleg met de binnen onze bank opererende vakbond, in 2019 een aanvang met de implementatie te maken.

Corporate Governance

De Hakrinbank hecht grote waarde aan een deugdelijke corporate governance als waarborg van een integere en effectieve bedrijfsvoering als basis voor duurzaam vertrouwen van alle stakeholders in haar soliditeit. De bank beschikt over een geïntegreerd besturingssysteem dat haar in staat stelt deugdelijk bestuur te voeren en hierover verantwoording af te leggen, dan wel informatie te verstrekken aan stakeholders van de bank en aan de samenleving. Onze corporate governance is gebaseerd op onze corporate governance code die gestoeld is op de ter zake geldende principes van de te Basel gevestigde Bank for International Settlements (BIS) en is in lijn met de door de Centrale Bank van Suriname uitgevaardigde governance code en richtlijnen.

De werkzaamheden op het gebied van corporate governance hebben zich in het verslagjaar vooral geconcentreerd op de uitbouw van onze topstructuur, mede in het licht van het uittreden van de CEO, de heer drs. J. Bousaid en op het bijdragen aan de ordening van de positie van aandeelhouders met een belang groter dan 5%, de zogenaamde aanmerkelijk belang aandeelhouders, in verband met de voorschriften hieromtrent van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011. Het betreft in deze de Republiek Suriname, Assuria Beleggingsmaatschappij N.V. en Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. Ook het Pensioenfonds Hakrinbank heeft een belang van iets meer dan 5%.

De Raad van Commissarissen heeft in de eerste helft van 2019 goedkeuring gegeven aan het voorstel van de directie voor het uitgeven van aandelen en een langlopende achtergestelde lening. De emissie zal in de tweede helft van 2019 plaatsvinden en behelst het uitgeven van 250.000 aandelen van nominaal SRD 0,15 en het plaatsen van een lening in US dollars van de tegenwaarde van SRD 100 miljoen. De verruiming van het eigen vermogen dient ter nafaanfinanciering van de gepleegde investering in de DSB Bank N.V., alsmede financiering van voorgenomen investeringen en het opbouwen van een ruimer vermogen als buffer voor gelopen bedrijfsrisico's. Het streven is erop gericht om de BIS ratio te doen verbeteren naar circa 15%.

De directiestructuur omvat vier functies, te weten de algemeen directeur of Chief Executive Officer (CEO) die als eindverantwoordelijk directielid sturing en leiding geeft aan het directieteam, alsmede een Chief Financial Officer (CFO), een Chief Commercial Officer (CCO) en een Chief Operations Officer (COO). De directie, ook wel Raad van Bestuur genoemd bestond in de periode januari-maart 2018 uit twee leden, namelijk algemeen directeur of CEO, de heer J. Bousaid en financieel directeur of CFO, de heer R. Sheorajpanday. Eerstgenoemde was ook belast met de waarneming van de COO functie, terwijl laatstgenoemde de CCO functie waarnam. Op de Buitengewone Vergadering van Aandeelhouders d.d. 7 maart 2018 werd mevrouw drs. M. Loswijk-Keerveld RA benoemd tot statutair directeur en wel ingaande 2 april daaropvolgend. Vanaf die datum vervult mevrouw Loswijk-Keerveld de functie van financieel directeur en de heer Sheorajpanday de functie van commercieel directeur. De heer drs. J. Bousaid bereikte in augustus 2016 de pensioengerechtigde leeftijd. Na een verlenging van zijn dienstbetrekking tot september 2018, is hij per 1 oktober 2018 met pensioen gegaan. Op voornoemde datum is de heer Sheorajpanday door de Raad van Commissarissen belast met de waarneming van de CEO functie, terwijl mevrouw Loswijk-Keerveld is belast met de waarneming van de COO functie. Per 1 oktober 2018 bestaat de directie derhalve wederom uit twee leden, namelijk de heer Sheorajpanday als commercieel directeur (CCO), tevens waarnemend algemeen directeur (CEO) en mevrouw Loswijk-Keerveld als financieel directeur (CFO), tevens waarnemend operations directeur (COO). Om het risico van overschrijding van het omspanningsvermogen van de directie te beperken is de senior management laag per 1 oktober 2018 verruimd van één naar drie personen. Per voornoemde datum zijn twee senior managers aangesteld, te weten de senior manager Commerce, de heer H. Guicherit en de senior manager Operations, de heer D. Sitaram. De heer R. Liesdek voorheen senior manager Operations, werd benoemd tot senior manager Support Functions. De senior managers ondersteunen de directie bij de aansturing van de respectievelijke beleidsgebieden. Per juni 2019 is de heer Sheorajpanday benoemd tot algemeen directeur.

Volgens de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011 is voor het aanhouden of verwerven van een belang van meer dan 5% in het geplaatst kapitaal van een kredietinstelling goedkeuring vereist van de Centrale Bank van Suriname (CBvS), terwijl het aanhouden van een belang groter dan 20% door een aandeelhouder niet is toegestaan, behoudens de in voornoemde wet genoemde uitzonderingsgevallen. Aan het begin van 2017 informeerde de minister van Financiën als vertegenwoordiger van de grootaandeelhouder de directie per brief dat de Staat Suriname positief staat tegenover de afbouw van haar participatie van 51% in het geplaatst kapitaal tot het in de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011 vastgestelde maximum van 20%. Hierna ontstond vertraging in dit traject. De minister van Financiën informeerde onze bankinstelling per schrijven de dato 10 juli 2018 dat de regering voornemens was om de verkoop van haar aandelen in de Hakrinbank N.V. in de tweede helft van 2018 te effectueren. Inmiddels is met de minister van Financiën afgesproken dat de Staat niet zal participeren in de voorgenomen aandelenemissie welke in de tweede helft van 2019 zal plaatsvinden, waardoor haar participatie van 51% zal verwateren tot 35% bij volledige intekening. Tevens is afgesproken dat bij overtekening, de Staat haar aandelen zal verkopen tot het wettelijk toegestane maximum van 20%. Wij

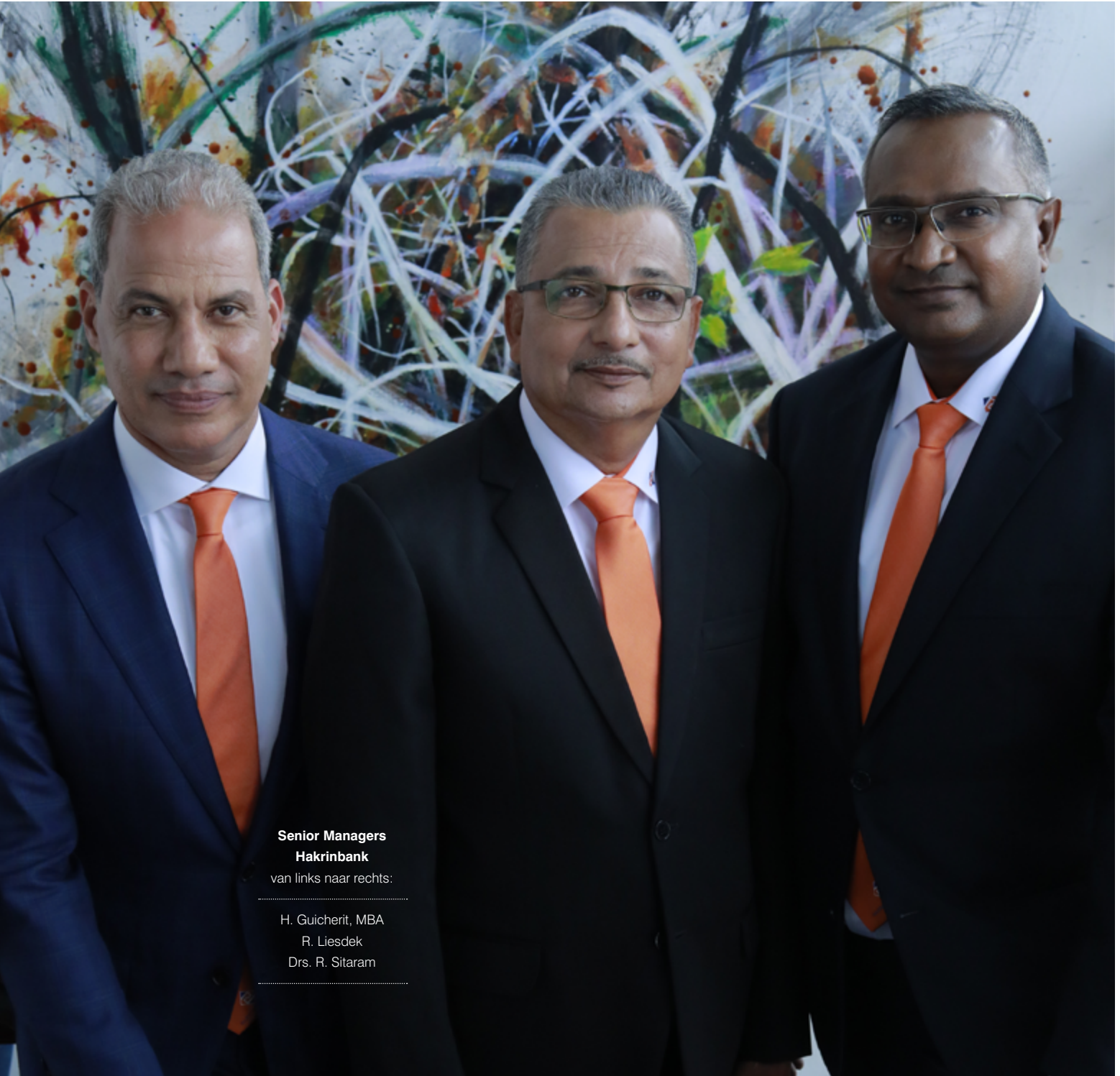
verwelkomen deze opstelling waarbij het belang van verruiming van de solvabiliteit en BIS ratio aan de ene kant en het belang van compliance aan de vigerende wetgeving aan de andere kant optimaal met elkaar verzoend worden.

Risk Management en Compliance

Het risicobeleid van onze bankinstelling is erop gericht om de bedrijfsrisico's proactief te identificeren en beheersen. De verantwoordelijkheid voor het beheersen van deze risico's is gestoeld op het 'three lines of defence' governance model. Hierbij is de first line of defence, welke gevormd wordt door het lijnmanagement, de primair verantwoordelijke voor het identificeren, beoordelen en beheersen van de risico's in relatie tot de vastgestelde risico appetijt. De onafhankelijke risicobeheersfunctie, welke wordt vervuld door de Risk Management Department (RMD) en de Compliance Department (CD), vormt de second line of defence. Hierbij richt de RMD zich op de strategische, operationele en reporting risico's, terwijl de CD zich richt op de compliance en juridische risico's. Deze afdelingen ondersteunen de directie bij het ontwikkelen van het risicobeleid en de procedures en zien erop toe dat de door de first line geaccepteerde risico's in lijn zijn met het vastgestelde beleid en de risico appetijt. In het verslagjaar is het RMD charter geformaliseerd, waardoor de onafhankelijke positie van de RMD steviger is ingebed binnen de organisatie. De Internal Audit Department (IAD) toetst, onafhankelijk van de first en second line, de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen en adviseert over mogelijkheden voor verbetering.

De belangrijkste risico's waaraan onze bankinstelling bloot staat betreffen het witwas- en terrorismefinancieringsrisico (ML/TF), de financiële risico's te weten het liquiditeits- en het solvabiliteitsrisico, kredietrisico's, en de operationele risico's, in het bijzonder die van informatietechnologie en business continuïteit.

Wij achten het ML/TF risico, namelijk het risico dat onze bank misbruikt wordt om gelden wit te wassen of terrorisme te financieren, het grootste risico waar onze bank aan bloot staat. Dit hangt enerzijds samen met de relatief grote kwetsbaarheden van open landsgrenzen, toename van het internationaal handelsverkeer, de steeds grotere technologische mogelijkheden, grote informele sector, stevige cash cultuur, drugssmokkel en belastingontduiking. Anderzijds de hoge impact die het niet treffen van adequate maatregelen tegen deze kwetsbaarheden kan hebben, namelijk financiële isolatie als gevolg van het verbreken van correspondent bank relaties en reputatieschade. Als toonaangevende financiële instelling achten wij het onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om als poortwachter van een integere financiële sector te fungeren. Daartoe is een effectieve beheersing van de integriteitsrisico's, waaronder witwasrisico's een absolute noodzaak. In het verslagjaar hebben wij de beheersmaatregelen hiervoor geëvalueerd en waar nodig heeft aanscherping plaatsgevonden. Met name het risico-gebaseerd actualiseren en digitaliseren van de klantdossiers geniet hoge prioriteit. Hier zijn in 2018 de voorbereidende werkzaamheden voor verricht, waarna in 2019 een aanvang is gemaakt met de implementatie. Ook is de nodige aandacht geschonken aan het vergroten van de bewustwording en competenties bij zowel de first als second line of defence functionarissen.

**Senior Managers
Hakrinbank**

van links naar rechts:

H. Guicherit, MBA
R. Liesdek
Drs. R. Sitaram

Het belang en de urgentie van een effectieve ML/TF risicobeheersing worden geaccentueerd door de in 2019 te verrichten AML/CFT National Risk Assessment.

In het verslagjaar is ook veel aandacht geschonken aan het inrichten van een adequaat integriteitsrisico raamwerk. In dit kader is een integriteitsrisico analyse (IRA) uitgevoerd. De uitkomsten hiervan waren richtinggevend voor de aanscherping van diverse beheersmaatregelen. De voor de IRA uitgewerkte scenario's hebben onder de thema's persoonlijke-, organisatorische- en relationele integriteit plaatsgevonden. Onder meer zijn het overkoepelend integriteitsbeleid met bijbehorende regelingen en een bewustwordingsplan integriteitsrisico's beschreven. Voor de Heads en Managers is een training integere bedrijfsvoering verzorgd.

In 2018 vertoonde de ontwikkeling van de solvabiliteit een gemengd beeld. Hoewel het nominaal eigen vermogen zich positief heeft ontwikkeld, is de BIS ratio afgenomen. Dit hangt samen met een discrepantie tussen de positieve groei van het business volume, zoals tot uitdrukking gebracht in de groei van het balanstotaal en een negatieve ontwikkeling van het toetsingsvermogen. De afname van het toetsingsvermogen hangt samen met de participatie in het geplaatst kapitaal van de DSB Bank N.V.. Deze participatie is uit strategische overwegingen gedaan met het oog op het realiseren van schaal- en synergie voordelen. Om het solvabiliteitsrisico te mitigeren is onze bank voornemens om een emissie van aandelen te plaatsen en een achtergestelde langlopende lening op te nemen in de tweede helft van 2019. Hiermee zal de BIS ratio naar verwachting verbeteren tot circa 15%, ruim boven de door de CBvS vastgestelde minimumnorm van 10%.

Het liquiditeitsrisico in het SRD bankbedrijf is verminderd door een toename van de toevertrouwde middelen, terwijl de groei van de kredietverlening daarbij achterbleef. Hierdoor verbeterde de SRD liquiditeitspositie en nam het liquiditeitsrisico af. Het vreemde valuta liquiditeitsrisico heeft zich in het verslagjaar ongunstig ontwikkeld. Vanwege de stremming van de uitgaande euro geldzendingen waren wij niet in staat om onze nostro rekeningen tijdig en in voldoende mate aan te vullen. Om het euro internationaal betalingsverkeer te waarborgen hebben wij een beroep moeten doen op de Centrale Bank van Suriname, die hiertoe ondersteuning heeft geboden. Vanwege de stremming van de inkomende USD geldzendingen waren wij niet in staat om te voldoen aan alle contante opvragingen in USD.

Het kredietrisico, zijnde het risico dat debiteuren niet aan hun contractuele verplichtingen jegens onze bank kunnen voldoen en wij als gevolg daarvan verliezen leiden, bleef in het verslagjaar op een vrij hoog niveau. De kredietacceptatiecriteria en het kredietbeheer bleven dan ook onverminderd strak, terwijl er ook een adequate dotatie aan de voorziening kredietrisico's werd gepleegd. De gelopen kredietrisico's zijn zodoende adequaat afgedekt.

In het verslagjaar is ook bijzondere aandacht geschonken aan de beheersing van de informatie- en continuïteitsrisico's. Het informatiebeveiligingsbeleid is geactualiseerd en de beheersmaatregelen zijn geëvalueerd en waar nodig aangescherpt. In dit kader is het security awareness programma opgesteld en een aanvang gemaakt met de implementatie. In 2018 is een aanvang

gemaakt met het opzetten van een Business Continuity Framework. In dit framework, dat het kader vormt van de bedrijfsbrede business continuïteit, zijn de geprioriteerde bedrijfsprocessen opgenomen en de wijze waarop waarborging van hun continuïteit plaatsvindt in geval van significante en onvoorziene gebeurtenissen. Dit is op bedrijfsproces niveau verder gedetailleerd in business continuity plannen. In 2019 zijn wij gestart met de implementatie hiervan.

Human Resource Management

Het HRM beleid is erop gericht om onze human resources optimaal in te zetten, om de realisatie van onze ambities en doelstellingen effectief te ondersteunen. In het verslagjaar hebben de accenten in het HRM beleid gelegen op de HRM dimensies van het Hakrinbank Organisatie Transformatie (HOT) programma en het competentie management. Ter versterking van de HRM Department zijn in het verslagjaar drie ervaren HR medewerkers aangetrokken, waarvan 2 werkzaam zijn bij de HR Advisory unit en 1 bij de HR Operations unit. De Advisory unit is de directe business partner van de afdelingshoofden en managers en heeft een ondersteunende- en adviserende rol bij alle HRM gerelateerde vraagstukken.

In het verslagjaar is ook aandacht geschonken aan de verdere ontwikkeling van de competenties van onze medewerkers. Het belang van het actief ontwikkelen van de competenties van onze medewerkers wordt mede geaccentueerd door de toenemende klanteisen en anderzijds door het feit dat relatief veel medewerkers een beperkt aantal dienstjaren hebben. In het kader van competentie management hebben alle cao medewerkers een competentiescan uitgevoerd, welke een indicatie geeft van het competentieniveau van betreffende medewerkers. De uitkomsten hiervan worden meegenomen bij de persoonlijke ontwikkelingsplannen. Ook hebben diverse medewerkers de voor hun functie relevante cursussen en trainingen gevolgd op het gebied van onder andere compliance, IT, riskmanagement en verschillende NIBE en Welten cursussen. In het verslagjaar hebben 50 medewerkers met succes een Welten certificaatcursus en 9 een NIBE certificaatcursus gevolgd, terwijl 17 medewerkers een HBO of universitaire opleiding volgen.

In het verslagjaar zijn 25 medewerkers in dienst getreden en zijn 23 medewerkers uit dienst getreden, waarvan 8 vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hierdoor nam het aantal medewerkers per saldo met 2 toe tot 321. In 2018 vierden 25 medewerkers hun dienstjubileum, waarvan 1 met een 40-jarig, 1 met een 30-jarig, 17 met een 25-jarig en 6 met een 12,5-jarig dienstverband. Wij zijn de jubilarissen erkentelijk voor hun trouwe dienst aan onze bank.

Per 1 oktober 2018 ging onze algemeen directeur de heer Drs. Jimmy Bousaid, na een dienstverband van meer dan 34 jaren met pensioen. Hij bekleedde de hoogste executieve functie van de bank sinds 1 augustus 2002. Gedurende zijn carrière heeft de heer Bousaid diverse commerciële en financiële functies vervuld en daarbij een belangrijke bijdrage geleverd aan de groei en bloei van de Hakrinbank waarvoor wij hem veel dank verschuldigd zijn. Hij is ook meerdere keren voorzitter geweest van de Surinaamse Bankiers Vereniging en was enige jaren bestuurslid van de Caribbean Association of Banks gevestigd te Castries, St. Lucia.

◀ Jim Bousaid kwam als jongeman van 28 jaar in dienst.

••• **ODE AAN DHR. JIM BOUSAID**

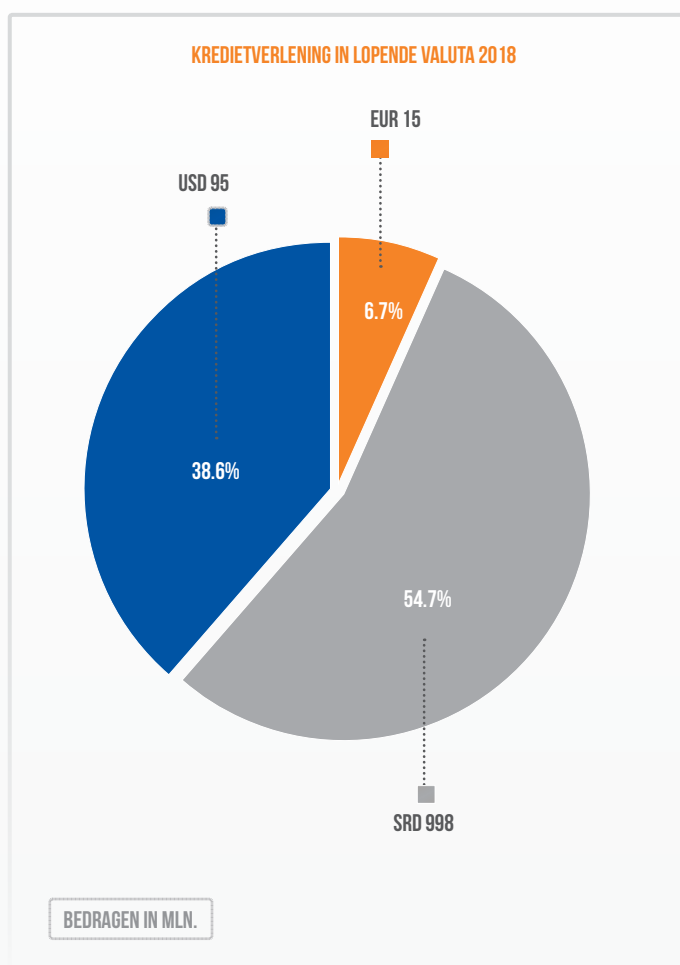
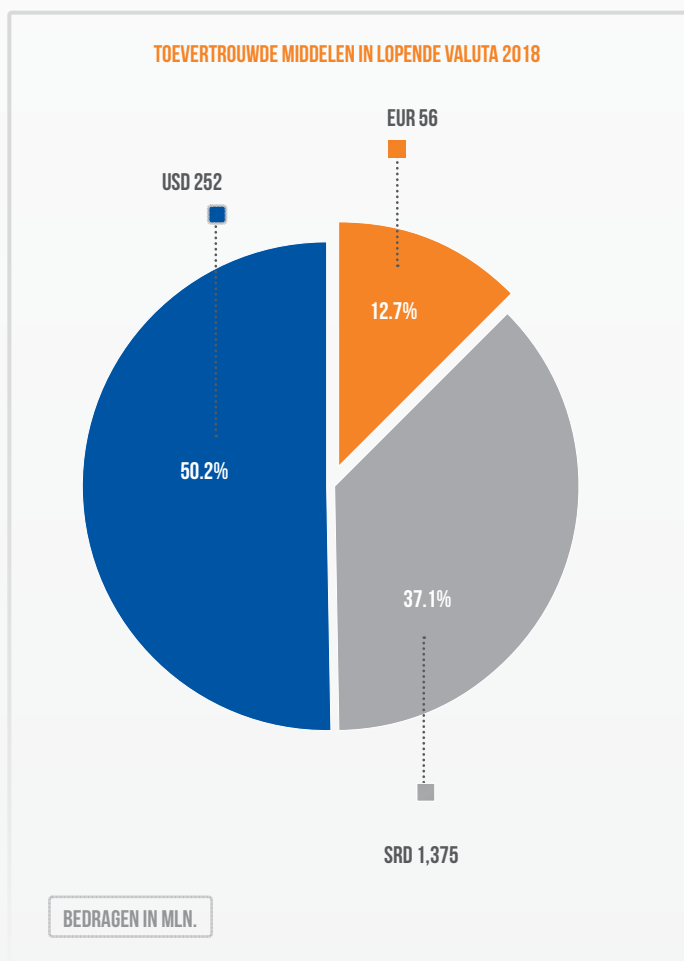
Op 2 november 2018 namen wij op gepaste wijze afscheid van dhr. Jim Bousaid.

Wij wensen de heer Bousaid veel succes toe in zijn nieuwe levensfase en ook nog vele jaren in een goede gezondheid.

De commerciële ontwikkeling

Het commercieel beleid van de bank heeft zich in het verslagjaar vooral gericht op het verbeteren van de customer experience, alsook op gezonde groei van het zakenvolume. Ook is veel aandacht geschonken aan de aanscherping van het klantbeheer, waarbij vooral de effectieve beheersing van de krediet- en wiskasrisico's een centrale plaats innamen. De groei doelstellingen zijn in belangrijke mate gerealiseerd, tot uiting komende in de ontwikkeling van het zakenvolume, alsook het marktaandeel.

De toevertrouwde middelen namen met SRD 466,1 miljoen ofwel 12,9% toe. Hierbij namen de SRD toevertrouwde middelen sterker toe, dan de toevertrouwde vreemde valutamiddelen, waardoor de deposito dollarisatie ratio afnam van 67% naar 62,9%. Ons marktaandeel toevertrouwde middelen nam toe tot 21,7%.

De kredietverlening is in het verslagjaar toegenomen met SRD 163,4 miljoen, ofwel 10,5%. Hierbij nam de SRD kredietverlening iets meer toe dan de vreemde valutakredietverlening, waardoor de kredietdollarisatie ratio afnam van 45,3% tot 44,5%. Aangezien de kredietverlening in de gehele bankensector lichtjes afnam steeg ons marktaandeel naar 22,5%. Onze doelstelling is om deze verder omhoog te sturen. De groei in de kredietverlening werd vooral gerealiseerd in de sectoren mijnbouw en nijverheid.

KREDIETVERLENING NAAR SECTOREN (IN DUIZENDEN SRD) PER JAAR ULTIMO

	2018	in %	2017	in %
Agrarische sector	75.787	3	58.830	3
Visserij	58.276	3	58.410	3
Bosbouw	0	-	0	-
Mijnbouw	125.705	6	60.102	3
Nijverheid	223.770	11	165.540	9
Constructie- en installatie bedrijven	113.672	5	102.875	5
Elektriciteit, gas en water	14	-	17	-
Totaal direct productieve sectoren	595.224	28	445.774	23
Handel	546.705	25	573.585	28
Transport, opslag en communicatie	178	-	84	-
Dienstverlening	254.960	12	227.782	12
Woningbouw	159.471	8	165.971	9
Overige (m.n. consumenten krediet)	170.511	8	150.426	8
Totaal overige sectoren	1.131.825	53	1.117.848	57
Totaal commerciële kredieten	1.727.049	81	1.563.622	80
Schatkistpromessen (overheid)	392.394	19	382.739	20
Totaal algemeen	2.119.443	100	1.946.361	100

Ook in 2018 werd nauwgezet aandacht geschonken aan de bewaking van de kwaliteit van de kredietportefeuille. Mede als gevolg van een aangescherpt intake, een strakker kredietbeheer en diligent werken aan het oplossen van probleemkredieten neemt de kwaliteit van de kredietportefeuille niet verder af. In de voorgaande jaren is de kwaliteit van de kredietportefeuille afgenomen, hetgeen gereflecteerd werd in een stijging van de non-performing ratio. In het verslagjaar bleef de non-performing ratio stationair, terwijl het streven is om deze terug te brengen. De kredietrisico's zijn adequaat afgedekt door specifieke debiteurenvoorzieningen. De dotatie aan de voorziening kredietrisico's nam met 16,6% toe en bedroeg SRD 25,2 miljoen.

Onze beleggingen in schatkistpromessen van de Republiek Suriname namen beperkt toe. Het rendement op dit papier is aantrekkelijk en het belegde bedrag valt binnen de tegenpartij limiet van onze investmentpolicy. Vanwege de ruimere toename van de kredietverlening aan de private sector nam het aandeel van de overheid in de totale kredietverlening af tot 19%.

De provisie en fee gerelateerde dienstverlening ontwikkelde zich gunstig, hetgeen resulteerde in een toename van de provisiebaten met 17,2% tot SRD 55,5 miljoen. Ons streven blijft erop gericht deze verder te verhogen waardoor de afhankelijkheid van de rentemarge vermindert. De belangrijkste diensten betreffen internationale

betaaltransacties, ofwel foreign transfers en de handel in vreemde valuta. Deze werden gunstig beïnvloed door de toename van de internationale handel en de ruimere beschikbaarheid van vreemde valuta. Ook het lokaal elektronisch betalingsverkeer groeide; het aantal POS transacties nam toe met 12,3%, terwijl het aantal ATM transacties met 8,7% toenam. De transactievolumes van POS namen met 25,8% toe, terwijl die van ATM met 20,4% toenamen. De introductie van Hakrinbank Online Payments (HOP) aan het begin van 2018 heeft een extra impuls gegeven aan deze ontwikkeling. De door onze bank uitgegeven Mastercard creditcards werden in het verslagjaar intensiever gebruikt, waarbij het aantal transacties toenam met 8,1% en het transactievolume met 6,6%.

De vooruitzichten voor 2019 worden enigszins getemperd door toegenomen omgevingsonzekerheden, waarbij met name de omvang van het begrotingstekort en de opwaartse druk op de wisselkoers ons zorgen baart. De transformatie naar de nieuwe klantgerichte organisatiestructuur, verbeterde competenties van onze medewerkers, de vergroting van de innovatieve kracht, onze nieuwe innovatieve producten en diensten dragen bij aan een betere positionering en concurrentiekracht en daarmee aan toekomstige groei. Wij zijn derhalve redelijk positief gestemd over de groeiperspectieven voor onze bank.

**MET INTERNETBANKIEREN VEILIG EN SNEL AL UW BETALINGEN
AAN BIJVOORBEELD LEVERANCIERS EN PERSONEEL DOEN.**

NATIONALE TRUST- EN FINANCIERINGSMAATSCHAPPIJ N.V.

De ontwikkeling van onze dochteronderneming, de Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. in 2018 vertoonde een gemengd beeld. Het balanstotaal groeide met 2,7% tot SRD 286,8 miljoen, vooral door toename van de "Persoonlijke Leningen" en de "Objectfinancieringen". De "Hypothecaire uitzettingen" namen af. Deze ontwikkeling hangt samen met de economische omstandigheden, de aangescherpte kredietintake, en de sterke concurrentie in het retail banking marktsegment. De kwaliteit van de kredietportefeuille bleef op een goed niveau.

De baten stegen met 6,7% tot SRD 26,0 miljoen, vooral door de hogere interestmarge. De provisies namen licht af. De lasten namen met 9,4% toe waardoor de winst voor belasting per saldo toenam met 3% tot SRD 10,5 miljoen.

Hypothecaire uitzettingen

De sinds 2015 ingezette dalende trend bij de hypotheekleningen zette zich voort. Deze uitzettingen daalden met SRD 10,5 miljoen tot SRD 165,8 miljoen. De vraag naar deze leningen werd gedrukt door de sterk gestegen bouwprijzen. Door de afgenomen aflossingscapaciteit konden vele kredietaanvragen niet meer gehonoreerd worden. Helaas wordt op korte termijn geen verbetering verwacht. Wellicht kan een positieve invloed op de kredietvraag worden uitgeoefend indien de rente daalt als gevolg van de afname van het inflatietempo of als de koopkracht toeneemt.

Termijnleningen (objectfinanciering)

De termijnleningen lieten een groei zien van 12,3% tot SRD 55,8 miljoen. Deze toename was met name vanwege een toename van de autofinancieringen. Wij zijn tevreden over deze toename, vooral in het licht van de sterke concurrentie door andere marktpartijen. De business banking relatie met de car dealers heeft hieraan mede bijgedragen.

Persoonlijke leningen

De persoonlijke leningen namen met 13,5% toe tot SRD 53,8 miljoen. Deze groei hangt samen met de toename van consumptieve bestedingen, met name op het gebied van duurzame huishoudelijke artikelen, zoals witgoed en bruingoed.

Vermogensbeheer

Het beheerd vermogen van derden nam flink toe in 2018 en wel met SRD 130,5 miljoen of 78,4% tot SRD 296,9 miljoen. Deze significante toename hangt samen met de ruime participatie in de in het verslagjaar door Staatsolie uitgegeven termijnlending. Het rendement van de beheerde vermogens, die vooral in termijnleningen en hypotheekleningen worden uitgezet, is aantrekkelijk voor beleggers.

HAKRINBANK REAL ESTATE N.V.

Onze dochteronderneming Hakrinbank Real Estate N.V. die in 2012 werd opgericht met als doel het kopen, verkopen en/of exploiteren van onroerende goederen, ontplooid in het verslagjaar nauwelijks bedrijfsactiviteiten, vanwege de sterk verslechterde onroerend goed markt en de aangescherpte regelgeving van de Centrale Bank van Suriname met betrekking tot investeringen van banken in onroerend goed. Het balanstotaal bleef ongewijzigd ten opzichte van 2017, namelijk SRD 6,2 miljoen. Het negatief resultaat bedroeg SRD 156 duizend, iets meer dan in het vorige boekjaar. De vooruitzichten voor 2019 zijn niet hoopgevend, gezien de flauwte op de onroerend goed markt. Vanwege de mindere vooruitzichten en het structurele verlies zullen wij ons in 2019, in overleg met de Raad van Commissarissen, bezinnen op de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

DE FINANCIËLE ONTWIKKELING VAN DE BANK

De financiële resultaten van de bank in het verslagjaar werden gekenmerkt door het voorzichtige herstel van de economie. Het verbeterde economische en rustige monetaire klimaat deed het vertrouwen bij het publiek enigszins herleven. Dit beeld is in het verslagjaar nog niet volledig terug te zien in de geboekte financiële resultaten, waardoor er sprake is van een lichte daling vergeleken met de resultaten van het vorig boekjaar. In het licht bezien van de ontwikkelingen in de voor onze bank relevante omgeving, zijn wij tevreden met de gerealiseerde bedrijfsresultaten.

Om het prerogatief van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders inzake de goedkeuring van de winstbestemming en de vaststelling van de jaarrekening te accentueren, is evenals in voorgaande jaren in de jaarrekening 2018 slechts de balans vóór winstbestemming opgenomen. In dit verslag is, vanwege de informatieve waarde voor aandeelhouders en andere belanghebbenden, de balans ná de voorgestelde winstbestemming opgenomen in een bijlage.

Geconsolideerde balans

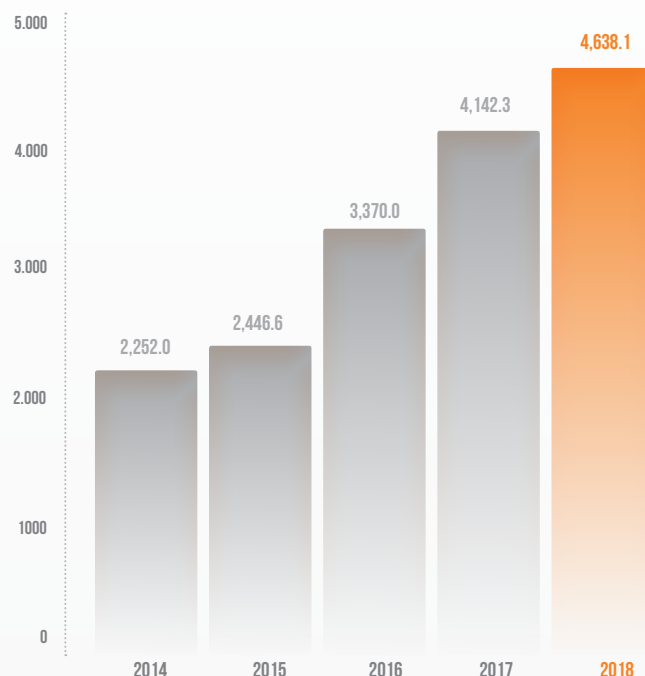
De belangrijkste indicator van de bedrijfsomvang, het balanstotaal, steeg in het verslagjaar met SRD 495,8 miljoen ofwel 12,0% tot SRD 4.638,1 miljoen. De stijging is zichtbaar bij de activa posten Liquide middelen, Vorderingen op klanten en Effecten en de passiva posten Spaargelden en Andere schulden. De procentuele groei van het balanstotaal was hoger dan die van de totale bancaire sector, waardoor ons marktaandeel met circa 0,7 procentpunt tot 21,4% toenam.

Aan de **actiefzijde** van de balans nam de post Liquide middelen met SRD 268,1 miljoen, ofwel 39,6% toe tot SRD 945,9 miljoen per ultimo van het boekjaar. Dit was voornamelijk het gevolg van de toename van de aan ons toevertrouwde middelen van klanten. De stijging van de post Vorderingen op klanten met SRD 163,4 miljoen, oftewel 10,5% tot SRD 1.727,0 miljoen is gecorreleerd met het producenten- en consumentenvertrouwen dat aan het herstellen is na de recessie van voorgaande jaren en de bereidheid tot het plegen van investeringen.

Aan de **passiefzijde** van de balans namen de Schulden aan klanten met SRD 466,1 miljoen ofwel 12,87% toe tot SRD 4.087,6 miljoen. Hierbij nam de post Spaargelden, waaronder ook de lange termijn aangetrokken gelden zijn opgenomen, met 8,6% toe. De post Andere schulden, inclusief de tegoeden op girorekeningen groeide met 18,0%. Schulden aan kredietinstellingen daalden met SRD 4,1 miljoen tot SRD 76,3 miljoen. Deze post bestaat voornamelijk uit de rekening-courant verhoudingen met lokale banken, voortvloeiende uit de dagelijkse clearing van interbancaire transacties.

De voorzieningen namen met SRD 3,6 miljoen toe tot SRD 104,2 miljoen. De stijging werd met name veroorzaakt door de long term en post-retirement employee benefits, waaronder de voorziening medische kosten gepensioneerden als gevolg van de ontwikkeling van de verwachte medische kosten.

BALANSTOTAAL (IN MLN SRD)

Het eigen vermogen van de bank zal - indien de aandeelhouders het winstbestemmingsvoorstel goedkeuren - per saldo met SRD 31,2 miljoen toenemen tot SRD 347,2 miljoen. De aangroei van het eigen vermogen vergroot de financiële soliditeit van de bank en de financiële ruimte om meer en grotere kredieten te verstrekken.

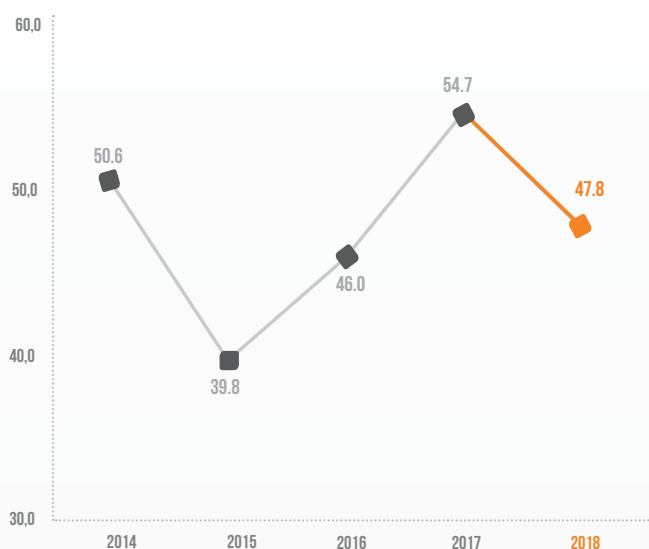
De zogenaamde buiten balansposten, waaronder geopende L/C's en verstrekte garanties, die vanwege hun risico invloed hebben op de solvabiliteitstoetsing, bedroegen SRD 95,8 miljoen, circa SRD 10,5 miljoen hoger dan een jaar eerder.

Geconsolideerd resultaat

Het geconsolideerd resultaat daalde ten opzichte van 2017. De winst vóór belasting daalde met SRD 6,9 miljoen ofwel 12,7% tot SRD 47,8 miljoen. De baten namen toe met SRD 12,1 miljoen oftewel 6,0% naar SRD 214,3 miljoen. De groei werd voornamelijk veroorzaakt door toename van de overige baten, met name de met treasury transacties en buitenlandse overmakingen verdiende provisies. De interestmarge nam beperkt toe.

De bedrijfslasten stegen met SRD 19,0 miljoen oftewel 12,9% naar SRD 166,5 miljoen. De groei van de bedrijfslasten werd voornamelijk veroorzaakt door hogere personeelskosten vanwege de toegekende loonsverhogingen bij het arbeidsvoorwaardenoverleg. De bedrijfslasten namen ook toe als gevolg van gestegen automatiseringskosten.

BEDRIJFSRESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN (IN MLN SRD)

Zoals eerder vermeld is de kwaliteit van de kredietportefeuille ten opzichte van 2017 niet verder afgenomen. Het streven is om de kwaliteit succesievelijk te verbeteren, waardoor de non-performing ratio zal afnemen.

Ratio's

Solvabiliteit

De capital ratio, gedefinieerd als het aandeel van het zichtbare eigen vermogen in het balans totaal, daalde met 0,3 procentpunt tot 7,5% per ultimo van het verslagjaar. Hoewel het nominaal eigen vermogen zich positief heeft ontwikkeld, is de BIS ratio afgenomen. Zoals eerder vermeld hangt de daling van de BIS ratio samen met de participatie in het geplaatst kapitaal van de DSB Bank N.V. We zijn voornemens onze solvabiliteitspositie in 2019 door middel van een emissie van aandelen en een achtergestelde langlopende lening te verbeteren.

Bedrijfsopbrengsten

Interestmarge

De interestmarge vertoonde een lichte stijging van SRD 1,7 miljoen, ofwel 1,1% tot SRD 152,9 miljoen. Dit was per saldo het resultaat van een stijging van de interestbaten met SRD 22,3 miljoen, ofwel 9,7% en van de interestlasten met SRD 20,6 miljoen oftewel 26,3%. De groei van de rentebaten werd voornamelijk veroorzaakt door de rentebaten verkregen uit de beleggingen in schatkistpapier. De toename van de interestlasten werd voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de toevertrouwde middelen, met name de spaargelden en termijndeposito beleggingen.

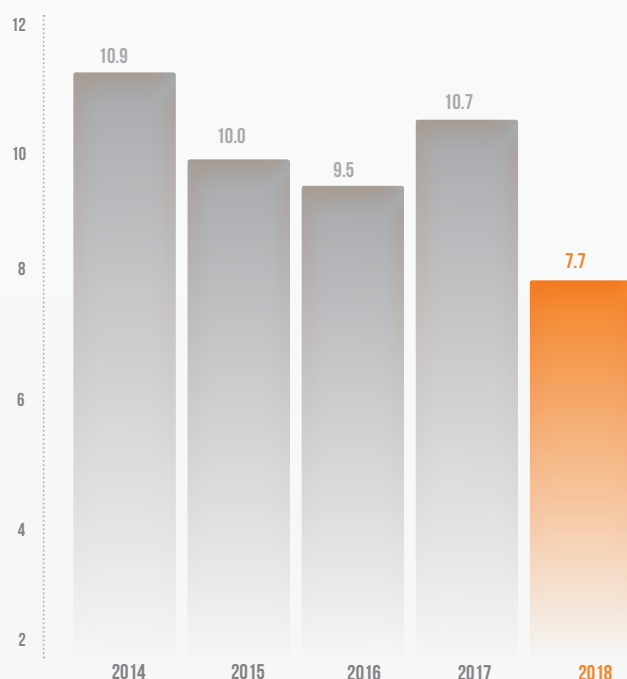
Overige opbrengsten

De niet-interestbaten stegen met SRD 10,4 miljoen, ofwel 20,3% tot SRD 61,4 miljoen. Het aandeel van deze baten in de totale bedrijfsopbrengsten liep op tot 28,7%. Ons streven blijft om dit percentage geleidelijk te verhogen, teneinde de inkomstenbasis verder te diversifiëren en minder afhankelijk van het rentebedrijf te maken. De toename van de overige baten was grotendeels te danken aan de post 'Provisie'. De verdiende provisies namen toe met SRD 8,1 miljoen, ofwel 17,2% tot SRD 55,5 miljoen, vooral verkregen uit treasury transacties en het buitenlands betalingsverkeer.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten namen toe met SRD 19,0 miljoen ofwel 12,9% tot SRD 166,5 miljoen, grotendeels door stijging van de personeelskosten. De hogere overige beheerskosten, met name automatiseringskosten, hadden ook een impact op de bedrijfslasten. Per saldo namen de operationele kosten met SRD 15,4 miljoen ofwel 12,2% toe tot SRD 141,3 miljoen, terwijl de dotatie aan de voorziening kredietrisico's met SRD 3,6 miljoen steeg tot SRD 25,2 miljoen.

BIS RATIO (IN%)

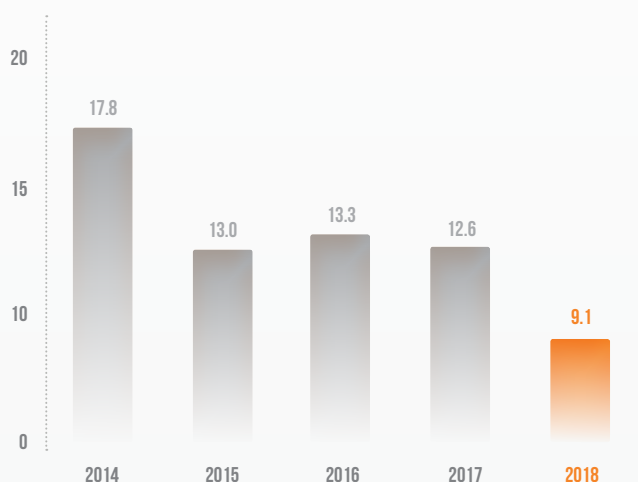
OP ELK MOMENT VAN DE DAG UW DAGOPBRENGSTEN
STORTEN BIJ ONZE NACHTKLUIFACILITEITEN.

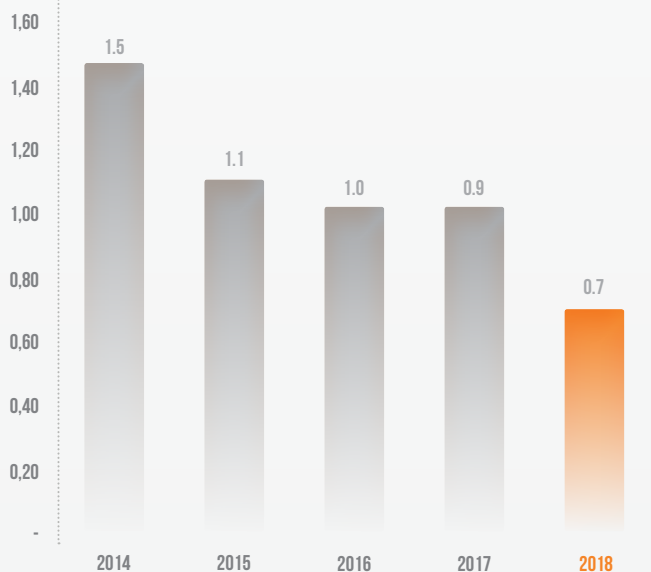
Rentabiliteit

Het rendement op ons eigen vermogen (RoE) bedroeg 9,1%. Door de afname van de nettowinst met 12,8% en de stijging van het eigen vermogen met 8,0% vóór winstbestemming nam de ratio met 3,5 procentpunt af. Het rendement op het totale vermogen (RoA) daalde naar 0,7%. Onze doelstelling is om de rentabiliteit te verhogen door groei van de overige bedrijfsopbrengsten en door efficiency bevorderende en kostenbesparende maatregelen.

RETURN ON EQUITY (IN %)

RETURN ON ASSETS (IN %)

EFFICIENCYRATIO (IN %)

De operationele kosten stegen relatief sterker dan de bedrijfsopbrengsten, hetgeen een stijging van de efficiency ratio tot gevolg had. Deze ratio, die is gedefinieerd als de kosten minus de voorziening voor kredietrisico's in procenten van de totale opbrengsten, steeg in 2018 met 3,7 procentpunt tot 65,9%, wat een vermindering van de efficiency inhoudt. Ons streven is erop gericht de ratio te verlagen door opvoering van de operationele efficiency. Wij blijven daarom prioriteit geven aan verhoging van onze verdien capaciteit, aanscherping van het balansbeheer, alsmede het doorvoeren van kostenbesparende en efficiency verhogende maatregelen middels het automatiseren en digitaliseren van onze bedrijfsprocessen.

Resultaten benchmarkonderzoek

De belangrijkste indicatoren die wij hanteren om onze bedrijfsperformance te meten en te monitoren zijn de financiële ratio's namelijk Return on Assets (RoA), die het rendement van onze activa aangeeft, de Return on Equity (RoE), die het rendement van ons eigen vermogen aanduidt, de efficiency ratio, als indicator van onze operationele efficiency en de BIS ratio als graadmeter van onze solvabiliteit in relatie tot het risicoprofiel van onze activa.

Bij de jaarlijkse beoordeling van onze bedrijfsperformance nemen wij niet alleen de absolute ontwikkeling van de indicatoren in beschouwing, maar ter vergelijking ook die van enkele grotere banken uit Suriname en het Caraïbisch gebied. Het gaat daarbij om een peer group bestaande uit de NCB Jamaica Ltd., de Republic Bank Ltd., de Scotiabank Trinidad & Tobago Ltd., de CIBC First Caribbean International Bank Ltd, en DSB Bank N.V.. Het benchmarkonderzoek dat wij hiertoe verrichten levert voor 2018 het volgende beeld op.

Winstbestemmingsvoorstel voor het boekjaar 2018

Rekening houdend met de minimumnorm voor de BIS ratio door de Centrale Bank van Suriname en met ons kapitaal- en dividendbeleid en de noodzakelijke verdere opbouw van onze solvabiliteitspositie is er voor het boekjaar 2018 geen ruimte voor dividenduitkering. Aangezien de BIS ratio 7,65% bedraagt, en onder de minimale Centrale Bank van Suriname BIS ratio norm van 10% ligt, kan er over het boekjaar 2018 geen dividend uitgekeerd worden.

RESULTATEN BENCHMARKONDERZOEK (IN %)

Instelling	RoA	RoE	Efficiency ratio	BIS ratio
NCB Jamaica Ltd.	3,3	22,7	63,2	13,1
Republic Bank Ltd.	2,0	13,8	59,1	24,7
Scotiabank Trinidad & Tobago Ltd.	2,7	16,1	40,9	26,0
CIBC First Caribbean International Bank Ltd.	0,9	7,5	66,5	15,6
DSB Bank N.V. *	-0,1	-6,5	69,7	4,0
Hakrinbank N.V.	0,7	9,1	65,9	7,7

*) De ratio's van de DSB Bank zijn ontleend aan het halfjaarverslag 2018 | Bron: externe jaarverslagen 2018

In vergelijking met de peer group dienen we onze prestaties op het gebied van rendement, operationele efficiency en solvabiliteit te verbeteren. Gezien de achterliggende reden namelijk de participatie in het kapitaal van de DSB Bank, beoordelen wij de afname van de BIS ratio niet negatief. Het absoluut niveau is echter te laag en moet door de geplande aandelenemissie verbeteren. Verbetering van de efficiency ratio is een belangrijke prioriteit voor ons, teneinde onze concurrentiepositie te behouden. De RoA van Surinaamse banken wordt overigens ongunstig beïnvloed door de uitzonderlijk hoge kasreserveverplichtingen van de Centrale Bank van Suriname, waardoor een aanzienlijk deel van hun activa niet of relatief minder rendeert. Ook is de belastingdruk in Suriname hoger dan in de omliggende regio.

Hakrinbank aandelen

Ons kapitaal- en dividendbeleid is gericht op het optimaliseren van aandeelhouderswaarde, de solvabiliteit, de liquiditeit, de winstgevendheid en de groei van de bank. Dit beleid heeft in het verleden, met uitzondering van 2015 en 2018, geleid tot een steeds toenemende winst en dividend per aandeel. De hoogte van de BIS ratio en de aangescherpte solvabiliteitsregelgeving van de Centrale Bank van Suriname beperken vooralsnog de ruimte voor cash dividenduitkering en dwingen tot verdere opbouw van onze solvabiliteit.

KERNCIJFERS INZAKE AANDELEN HAKRINBANK (IN SRD)

Per ultimo	2018	2017	2016	2015	2014
Koers per aandeel (Effectenbeurs)	408,00	408,00	408,00	400,00	378,00
Intrinsieke waarde per aandeel	663,90	614,96	468,05	423,26	378,85
Marktkapitalisatie (x SRD 1.000)	213.383	213.383	204.492	195.592	184.835
Nettowinst per aandeel	58,38	66,95	58,71	52,11	66,22
Dividend per aandeel	-	16,80	20,60	17,22	23,00
Dividend in % gemiddelde beurskoers	-	4,1	5,1	4,4	6,4
Koers/intrinsieke waarde in %	61,5	66,3	87,2	94,5	100,8
Koers/winstverhouding	7,0	6,1	6,9	7,7	5,7

Dankzegging

Onze medewerkers hebben zich in het verslagjaar wederom bijzonder ingezet en daardoor bijgedragen aan de bedrijfsprestaties. Wij danken hen hiervoor en voor hun loyaliteit. Wij zijn de leden van de Raad van Commissarissen erkentelijk voor de samenwerking en onze gewaardeerde klanten voor hun business, loyaliteit en het aan de bank geschonken vertrouwen.

Paramaribo, 28 juni 2019

Directie Hakrinbank N.V.

Drs. Rafiek P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur

MET HAKRINBANK EASY REQUEST (HER) DIRECT BIJ DE VERKOOP ONLINE EEN KREDIET VOOR UW KLANT AANVRAGEN OM NOG MEER VERKOPEN TE REALISEREN.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de Aandeelhouders van
Hakrinbank N.V.
Paramaribo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van Hakrinbank N.V. ("de vennootschap") te Paramaribo, gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2018;
2. de volgende overzichten over 2018:
 - de geconsolideerde en vennootschappelijke winst- en verliesrekening en
 - het geconsolideerd kasstroomoverzicht;
3. de toelichting.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Hakrinbank N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een aangelenheid

Wij vestigen de aandacht op de toelichting van de jaarrekening, waarin de situatie wordt uiteengezet rondom een geldzending waarop door de justitiële autoriteiten in Nederland beslag is gelegd. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze AANGELEGENHEID.

Tevens vestigen wij de aandacht op het overeenkomstig de richtlijnen van de Centrale Bank van Suriname berekende solvabiliteitsratio zoals in de toelichting op de jaarrekening is uiteengezet. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen overige informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag overige informatie, die bestaat uit:

- het Bericht van de Raad van Commissarissen
- het Verslag van de Directie
- andere informatie en de informatie opgenomen op pagina 5 tot en met 9 van het jaarverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de overige informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de overige informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de overige informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in controlestandaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden.

Met uitzondering van het Bericht van de Raad van Commissarissen is de Directie verantwoordelijk voor het opstellen van de overige informatie in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de Directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen.

Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten.

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen tevens aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Paramaribo, 28 juni 2019

LUTCHMAN & CO N.V. An independent member firm of Moore Stephens International Limited

Namens deze
was getekend Drs. M.R.A. Lutchman RA

HAKRINBANK N.V.

JAARREKENING 2018

Bestaande uit:

geconsolideerde balans per 31 december 2018 vóór voorstel winstbestemming

geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018

vennootschappelijke balans per 31 december 2018 vóór voorstel winstbestemming

vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018

toelichting op de geconsolideerde balans- en winst- en verliesrekening over 2018

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 VÓÓR VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2018	2017
ACTIVA		
Liquide middelen	945.904.852	677.802.202
Schatkistpapier	392.394.482	382.739.147
Vorderingen op kredietinstellingen	1.082.465.987	1.204.781.455
Vorderingen op klanten	1.727.048.554	1.563.622.128
Effecten	213.167.722	117.181.016
Deelneming	62.394.281	1.411.550
Materiële vaste activa	181.108.421	172.242.689
Overlopende activa	33.656.105	22.533.923
	4.638.140.404	4.142.314.110
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	76.291.646	80.376.712
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.145.880.845	1.975.615.179
- Andere schulden	1.941.726.075	1.645.865.762
Overige schulden	4.261.535	6.269.330
Overlopende passiva	18.526.148	11.942.125
Voorzieningen	104.235.977	100.623.952
	4.290.922.226	3.820.693.060
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	82.823.386	83.867.854
Algemene reserve	220.376.215	189.256.152
Resultaat verslagjaar	30.533.642	35.012.109
	347.218.178	321.621.050
	4.638.140.404	4.142.314.110
Niet uit de balans blijvende verplichtingen wegens:		
Verstreckte borgtochten en garanties	93.626.629	78.148.069
Verplichtingen wegens onherroepelijke accredities	2.127.253	7.094.092
	95.753.882	85.242.161

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer President-Commissaris
 Mr. Ch. R. Doekhie Vice President-Commissaris
 G.K.T Lau MBA, MSc.
 Mr. H.R. Schurman
 Mr. M.H. Lautan-Wijnerman

Directie:

Drs. R.P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur
 Drs. M.M. Keerveld, RA Financieel Directeur

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018 (IN SRD)

	2018	2017
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Interestbaten	251.765.828	229.499.269
Interestlasten	98.904.934	78.331.007
Interestmarge	152.860.894	151.168.262
Provisie	55.545.318	47.402.043
Resultaat financiële transacties	5.692.182	3.303.161
Overige bedrijfsopbrengsten	172.636	333.173
	214.271.030	202.206.639
BEDRIJFSLASTEN		
Personeelskosten	84.441.371	76.296.964
Afschrijvingen	10.771.766	8.928.917
Overige bedrijfslasten	46.066.221	40.643.874
Voorziening kredietrisico's	25.195.006	21.603.994
	166.474.364	147.473.749
WINST VÓÓR BELASTING	47.796.666	54.732.890
Inkomstenbelasting	17.263.024	19.720.781
WINST NÁ BELASTING	30.533.642	35.012.109

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer President-Commissaris
 Mr. Ch. R. Doekhie Vice President-Commissaris
 G.K.T Lau MBA, MSc.
 Mr. H.R. Schurman
 Mr. M.H. Lautan-Wijnerman

Directie:

Drs. R.P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur
 Drs. M.M. Keerveld, RA Financieel Directeur

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018 (IN SRD)

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Winst vóór belastingen	47.796.666	54.732.890
Aangepast voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	10.771.766	8.928.917
Mutatie in voorzieningen	29.617.786	27.371.320
	88.186.218	91.033.127
(Toename) schatkistpapier	(9.655.335)	(175.246.152)
Afname/(toename) vorderingen op kredietinstellingen	122.315.468	(241.815.537)
(Toename) kredietverlening	(188.621.432)	(127.754.726)
(Toename) effecten	(95.986.706)	(33.577.344)
(Toename)/afname overlopende activa	(11.122.182)	8.335.662
Afname schulden aan kredietinstellingen	(4.085.066)	(65.376.637)
Toename schulden aan klanten	466.125.979	705.581.094
Toename overlopende passiva	6.584.023	139.256
Toename overige schulden	(7.918)	16.585
Betaalde inkomstenbelasting	(21.387.208)	(12.151.183)
Netto-kasstroom uit operationele activiteiten	352.345.841	149.184.145
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsmateriële vaste activa	(15.506.391)	(8.835.359)
(Toename) onderhanden investeringen	(7.084.336)	(7.994.228)
Investerings deelnemingen	(56.917.218)	-
Netto-kasstroom uit investeringsactiviteiten	(79.507.945)	(16.829.587)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	(4.735.246)	(3.154.162)
Netto-kasstroom uit financieringsactiviteiten	(4.735.246)	(3.154.162)
Toename in kasmiddelen	268.102.650	129.200.396
Liquide middelen per 1 januari	677.802.202	548.601.806
Liquide middelen per 31 december	945.904.852	677.802.202

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. Hierin zijn de mutaties die leiden tot een wijziging in de liquide middelen in aanmerking genomen.

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer
 Mr. Ch. R. Doekhie
 G.K.T Lau MBA, MSc.
 Mr. H.R. Schurman
 Mr. M.H. Lautan-Wijnerman

President-Commissaris
 Vice President-Commissaris

Directie:

Drs. R.P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur
 Drs. M.M. Keerveld, RA, Financieel Directeur

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 VÓÓR VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2018	2017
ACTIVA		
Liquide middelen	945.904.852	677.802.202
Schatkistpapier	392.394.482	382.739.147
Vorderingen op kredietinstellingen	1.082.465.987	1.204.781.455
Vorderingen op klanten	1.445.433.249	1.284.029.247
Effecten	213.167.722	117.181.016
Deelneming	344.162.528	279.183.740
Materiële vaste activa	181.108.421	172.242.689
Overlopende activa	30.177.109	21.574.637
	4.634.814.350	4.139.534.133
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	76.291.646	80.376.712
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.145.878.077	1.975.612.551
- Andere schulden	1.939.228.423	1.645.520.880
Overige schulden	3.882.527	4.184.246
Overlopende passiva	17.785.282	11.456.681
Voorzieningen	104.530.217	100.762.013
	4.287.596.172	3.817.913.083
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	82.823.386	83.867.854
Algemene reserve	220.376.215	189.256.152
Resultaat verslagjaar	30.533.642	35.012.109
	347.218.178	321.621.050
	4.634.814.350	4.139.534.133
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		
Verstreckte borgtochten en garanties	93.626.629	78.148.069
Onherroepelijke accreditieven	2.127.253	7.094.092
	95.753.882	85.242.161

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer President-Commissaris
 Mr. Ch. R. Doekhie Vice President-Commissaris
 G.K.T Lau MBA, MSc.
 Mr. H.R. Schurman
 Mr. M.H. Lautan-Wijnerman

Directie:

Drs. R.P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur
 Drs. M.M. Keerveld, RA Financieel Directeur

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018 (IN SRD)

	2018	2017
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Interestbaten	231.030.193	210.527.666
Interestlasten	98.902.793	78.328.900
Interestmarge	132.127.400	132.198.766
Provisie	50.558.944	42.563.301
Resultaat financiële transacties	5.692.182	3.303.161
Overige bedrijfsopbrengsten	172.636	333.173
	188.551.162	178.398.401
BEDRIJFSLASTEN		
Personeelskosten	73.155.220	65.555.172
Afschrijvingen	10.771.766	8.928.917
Overige bedrijfslasten	42.492.308	37.650.388
Voorziening kredietrisico's	24.713.100	21.637.012
	151.132.394	133.771.489
WINST VÓÓR BELASTING	37.418.768	44.626.912
Inkomstenbelasting	13.470.756	16.038.151
	23.948.012	28.588.761
Resultaat deelneming (ná belasting)	6.585.630	6.423.348
WINST NÁ BELASTING	30.533.642	35.012.109

Paramaribo, 28 juni 2019

Raad van Commissarissen:

Drs. M. Roemer President-Commissaris
 Mr. Ch. R. Doekhie Vice President-Commissaris
 G.K.T Lau MBA, MSc.
 Mr. H.R. Schurman
 Mr. M.H. Lautan-Wijnerman

Directie:

Drs. R.P.V. Sheorajpanday, Algemeen Directeur
 Drs. M.M. Keerveld, RA Financieel Directeur

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING 2018

Algemeen

Het winstbestemmingsvoorstel over 2017 is op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 10 juli 2018 als volgt vastgesteld (bedragen in SRD):

Nettowinst	35.012.109
Contant dividend	8.786.365
Toevoeging aan de algemene reserve	26.225.743

Algemene informatie over de vennootschap

Hakrinbank N.V. is een naamloze vennootschap naar Surinaams recht, statutair gevestigd te Paramaribo, dr. Sophie Redmondstraat 11-13. De aandelen van de vennootschap zijn genoteerd aan de Surinaamse Effectenbeurs te Paramaribo.

Groepsverhoudingen

De bank staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Tot de groep behoren de volgende groepsmaatschappijen:

- Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V., Paramaribo (100%)
- Hakrinbank Real Estate N.V., Paramaribo (100%)

De beslissende zeggenschap over het financiële en operationele beleid om voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van deze groepsmaatschappijen, berust bij Hakrinbank N.V. Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan

worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen alsmede statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in de leiding van de vennootschap en nauwe verwanten worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Hakrinbank N.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen waarover beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend en/of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Hakrinbank N.V. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties binnen de groep.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAAT BEPALING

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden, tenzij anders vermeld, plaats op basis van historische kosten. Indien bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost geen specifieke waarderingsgrondslag wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Functionele valuta

De genoemde bedragen luiden in Surinaamse dollars; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de entiteit. Transacties in vreemde valuta zijn omgerekend in Surinaamse dollars tegen de van toepassing zijnde interne administratiekoers welke is afgeleid van de vigerende bank- en vrije marktcoers. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend in Surinaamse dollars tegen de op balansdatum geldende koers van de Centrale Bank van Suriname. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen zijn verwerkt in de winst- en verliesrekening. De gehanteerde omrekeningskoers per balansdatum voor de US dollar en de euro is:

(2018: USD 1 = 7,396 en EUR 1 = 8,436/2017: USD 1 = 7,396 en EUR 1 = SRD 8,790)

Vorderingen op klanten

Op de vorderingen op klanten zijn specifieke voorzieningen uit hoofde van kredietrisico's in mindering gebracht. Jaarlijks wordt de (per saldo) mutatie in deze voorzieningen in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Inkomstenbelasting

De inkomstenbelasting zoals deze is opgenomen in de winst- en verliesrekening is berekend over de commerciële winst rekening houdende met fiscaal vrijgestelde opbrengsten en fiscaal niet aftrekbare kosten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn voor wat betreft de onroerende goederen gewaardeerd op reële waarde. Onder de reële waarde (fair value) wordt verstaan het bedrag, waarvoor een actief kan worden verhandeld of verplicht kan worden afgewikkeld, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen, die onafhankelijk zijn. De transportmiddelen, inventaris en computer hard- en software zijn gewaardeerd op aanschafwaarden onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. Veranderingen in de waarde van de onroerende goederen, worden ten gunste of ten laste van de herwaarderingsreserve gebracht onder aftrek van latente belastingen. De herwaarderingsreserve is afzonderlijk onder het eigen vermogen opgenomen. De voorziening latente belastingen is berekend uitgaande van een belastingtarief van 36%.

De gehanteerde jaarlijkse afschrijvingspercentages luiden als volgt:

- Gebouwen : 4 - 5%
- Terreinverbetering : 10%
- Transportmiddelen en kantoorinventaris : 25%
- Computer hardware : 33 1/3%
- Computer software : 20%

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de cijfers verwerkt van de bank en haar 100% dochterondernemingen de Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. en Hakrinbank Real Estate N.V.

De onderstaande toelichting is, tenzij anders vermeld, toegespitst op de geconsolideerde jaarcijfers. De vergelijkende cijfers betreffen de cijfers per 31 december 2017.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
ACTIVA		
Liquide middelen	945.904.852	677.802.202
Onder deze post vallen kasgelden, direct opeisbare tegoeden bij de Centrale Bank van Suriname alsmede de kasreserve in SRD bij de Centrale Bank van Suriname welke niet ter vrije beschikking staat van de Hakrinbank N.V.		
Schatkistpapier	392.394.482	382.739.147
Deze post betreft beleggingen in schatkistpapier van de Republiek Suriname in SRD en USD. De beleggingen in SRD, nominaal SRD 197.403.745 (exclusief nog te ontvangen rente SRD 34.665.180) vervallen in 2019 en hebben looptijden van 12 maanden bij een jaarlijkse rente van 12% en 15%. De beleggingen in USD, nominaal USD 21.000.000 (exclusief nog te ontvangen rente USD 677.333) vervallen in 2019 en 2020 en hebben looptijden van 6 maanden, 18 maanden en 24 maanden met een jaarlijkse rente van 2,0%, 4,5% en 5,0%.		
Vorderingen op kredietinstellingen	1.082.465.987	1.204.781.455
Hieronder zijn opgenomen vorderingen op binnenlandse en buitenlandse kredietinstellingen. Tevens omvat deze post de door de Centrale Bank van Suriname verplicht voorgeschreven vreemde valuta kasreserve aangehouden bij buitenlandse banken; deze staat niet ter vrije beschikking van de Hakrinbank N.V.		
Vorderingen op klanten	1.727.048.554	1.563.622.128
Onder deze post zijn opgenomen vorderingen uit hoofde van kredietverlening en overige vorderingen. De noodzakelijk geachte voorzieningen zijn in mindering gebracht.		
Effecten	213.167.722	117.181.016
Deze post betreft beleggingen in buitenlandse effecten/fondsen via een internationale investmentbank, het bezit in aandelen Nationale Ontwikkelingsbank van Suriname N.V. (N.O.B.) ad nominaal SRD 95, het bezit in aandelen Stadsherstel Suriname N.V. ad nominaal SRD 84.500 en een belegging in 7,75% obligaties van Staatsolie Maatschappij Suriname N.V., met een looptijd van 5 jaar tot en met 14 mei 2020. De beleggingen in buitenlandse fondsen zijn gewaardeerd tegen de marktprijs per balansdatum, Stadsherstel Suriname N.V. tegen de laagste van aanschaf- en marktwaarde en de belegging in 7,75% obligaties van Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. tegen de verkrijgingsprijs ad USD 5.090.000. De nominale waarde per obligatie is USD 100. De N.O.B. aandelen zijn op 23 maart 2018 verkocht.		
Deelnemingen	62.394.281	1.411.550
Geconsolideerde balans		
Hieronder is opgenomen de deelname in het kapitaal van BNETS N.V. en DSB N.V. De waardering van de deelneming in BNETS N.V., waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, geschiedt tegen de verkrijgingsprijs (onder aftrek van eventueel benodigde bijzondere waardeverminderingen). De waardering van de deelneming in DSB N.V., waarin ook geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, geschiedt tegen de actuele waarde in casu de beurskoers per balansdatum ad SRD 60.982.731.		
Vennootschappelijke balans		
Deze post betreft de 100% deelname in het kapitaal ad SRD 5.000 van de Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. alsook de 100% deelname in het kapitaal ad SRD 200.000 van Hakrinbank Real Estate N.V. Deze deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. Voor deelnemingen met een negatieve netto eigen vermogenswaarde wordt een voorziening gevormd ter hoogte van de negatieve waarde van het eigen vermogen van de deelneming, of voor zover er verplichtingen voortkomen uit het aandeelhouderschap.		

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
De specificatie luidt als volgt:		
Aandelenbelang NTFM N.V.	5.000	5.000
Ingehouden winsten NTFM N.V.	39.561.258	36.190.354
Netto vermogenswaarde	39.566.258	36.195.354
Vordering in rekening-courant NTFM N.V.	235.785.030	235.310.384
Vordering in rekening-courant Hakrinbank Real Estate N.V.	6.416.958	6.266.452
	281.671.130	277.772.190
Aandelenbelang BNETS N.V.	1.411.550	1.411.550
Aandelenbelang DSB N.V.	60.982.731	-
	344.162.528	279.183.740
Materiële vaste activa		
Onroerende goederen:		
Boekwaarde per 1 januari	146.456.593	61.000.793
Herwaarderingen	-	88.266.161
Investerings	(192.182)	330.841
Afschrijvingen	(3.773.407)	(3.141.202)
Boekwaarde per 31 december	142.491.004	146.456.593
Bestaande uit:		
Reële waarde	206.759.377	206.951.559
Cumulatieve afschrijvingen	(64.268.373)	(60.494.966)
Boekwaarde per 31 december	142.491.004	146.456.593
Inventarissen en transportmiddelen:		
Boekwaarde per 1 januari	13.783.472	11.066.669
Investerings	12.745.343	8.504.518
Afschrijvingen	(6.998.359)	(5.787.715)
Boekwaarde per 31 december	19.530.456	13.783.472
Bestaande uit:		
Aanschafwaarde	72.359.247	59.613.904
Cumulatieve afschrijvingen	(52.828.791)	(45.830.432)
Boekwaarde per 31 december	19.530.456	13.783.472
Onderhanden investeringen:	19.086.961	12.002.624
Totaal materiële vaste activa	181.108.421	172.242.689
Overlopende activa	33.656.105	22.533.923
Hieronder zijn opgenomen vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van de volgende jaren komen en nog te ontvangen bedragen.		

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	76.291.646	80.376.712
Hieronder zijn opgenomen verplichtingen jegens lokale en buitenlandse banken.		
Schulden aan klanten (Spaargelden)		
Hieronder zijn opgenomen:		
Deposito's en spaarcertificaten	-	6.762.225
Saldi van deposito- en spaarrekeningen	2.145.880.845	1.968.852.954
	2.145.880.845	1.975.615.179
Schulden aan klanten (Andere schulden)	1.941.726.075	1.645.865.762
Onder dit hoofd zijn de met de bedrijfsuitoefening van de bank samenhangende schulden opgenomen, voor zover zij niet onder spaargelden en schulden aan kredietinstellingen zijn gepresenteerd.		
Overige schulden	4.261.535	6.269.330
Onder deze post zijn passiva opgenomen, die niet onder één van de overige posten kunnen worden gerubriceerd.		
Overlopende passiva	18.526.148	11.942.125
Hieronder zijn opgenomen de vooruit ontvangen bedragen van baten die ten gunste van volgende jaren komen en nog te betalen bedragen terzake van lasten van het boekjaar.		
Voorzieningen		
Onder dit hoofd zijn opgenomen:		
Voorziening latente belastingverplichtingen	51.207.255	52.018.011
Voorziening (medische) kosten en gratificaties gepensioneerden/overige toeslagen gepensioneerden	40.264.819	37.458.972
Voorziening eigen risicoverzekering	369.800	369.800
Voorziening jubileumgratificatie personeel	7.938.164	6.626.486
Voorziening vakantietegoeden personeel	4.455.939	4.150.683
	104.235.977	100.623.952
Geplaatst en gestort kapitaal		
Balanswaarde per 1 januari	78.450	75.181
Stockdividend	-	3.269
Balanswaarde per 31 december	78.450	78.450
De nominale waarde van een aandeel bedraagt SRD 0,15		
Agioreserve		
Balanswaarde per 1 januari	13.406.485	4.889.082
Stockdividend vorig boekjaar	-	8.517.403
Balanswaarde per 31 december	13.406.485	13.406.485

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
Herwaarderingsreserve		
Balanswaarde per 1 januari	83.867.854	30.161.836
Vrijval gerealiseerde herwaarderingsreserve	(1.756.331)	(1.453.684)
Herwaardering deelneming DSB N.V.	2.601.930	-
Waardemutatie onroerende goederen	(1.890.067)	55.159.702
Balanswaarde per 31 december	82.823.386	83.867.854
Algemene reserve		
Balanswaarde per 1 januari vóór winstbestemming	189.256.152	170.034.619
Interimdividend verslagjaar	-	(3.137.988)
Slotdividend vorig boekjaar	(5.648.377)	-
Stockdividend vorig jaar (nominaal)	-	(3.269)
Stockdividend vorig jaar (agioreserve)	-	(8.517.403)
Realisatie herwaarderingsreserve	1.756.331	1.453.684
Resultaat vorig boekjaar	35.012.109	29.426.509
Balanswaarde per 31 december vóór winstbestemming	220.376.215	189.256.152
Verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	93.626.629	78.148.069
Onder deze post zijn opgenomen de voor rekening van derden afgegeven bankgaranties		
	2.127.253	7.094.092
Verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke accreditieven		
Deze post omvat gestelde onherroepelijke, respectievelijk geconfirmeerde accreditieven.		
Overige		
De Hakrinbank N.V. heeft in het kader van haar liquiditeitsbeheer valutaswaps afgesloten met financieel solide counterparties. Per 31 december 2018 waren er voor een bedrag van USD 10.400.000 (2017: USD 7.400.000) en EUR 6.700.000 (2017: USD 7.400.000 en EUR 13.223.273) aan valutaswaps afgesloten. De rechten en verplichtingen betreffende de swapdeals komen in omvang en looptijd met elkaar overeen en deze posities zijn gesaldeerd opgenomen.		
Ontwikkeling omtrent BIS ratio		
Hoewel het eigen vermogen in 2018 met SRD 31,2 miljoen toenam tot SRD 347,2 miljoen, verslechterde de BIS ratio tot 7,65%, hetgeen lager is dan de BIS minimumnorm van de CBvS, welke 10% bedraagt. Om de BIS ratio te verbeteren zijn wij voornemens om in de tweede helft van 2019 een emissie van aandelen te plaatsen en een achtergestelde langlopende lening op te nemen. Hiermee zal de BIS ratio naar verwachting verbeteren tot circa 15%.		
Ontwikkelingen omtrent geldzendingkwestie		
De justitiële autoriteiten in Nederland hebben in april 2018 beslag gelegd op een door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gefaciliteerde geldzending. Deze geldzending werd uitgevoerd ten behoeve van drie commerciële banken in Suriname, en bedroeg Euro 19,5 miljoen. Voor het behoud en de waarborging van het financieel bestel in het geheel is de CBvS in mei 2018 een arrangement overeengekomen met de Hakrinbank N.V., waarbij de tegenwaarde van de betrokken gelden van de Hakrinbank N.V. door de CBvS zijn gestort op onze nostrorekeningen in het buitenland. De door de CBvS op de nostrorekeningen van de Hakrinbank N.V. gestorte gelden zijn verantwoord in de balans op de post "Vorderingen op kredietinstellingen", terwijl de terugstortverplichting van de Hakrinbank aan de CBvS op de post "Andere Schulden" is weergegeven. Op grond van het overeengekomen arrangement met de CBvS dienen de gelden op de rekeningen van de CBvS te worden teruggestort op het moment dat de gelden door de justitiële autoriteiten in Nederland worden vrijgegeven. Op basis van de beoordeling van onze advocaat is er geen reden waaruit geconcludeerd zou moeten worden dat de inbeslaggenomen gelden definitief aan de activa van de bank zullen worden onttrokken. De verwachting is dat de middelen zullen worden vrijgegeven en dat wij op termijn weer vrijelijk zullen kunnen beschikken over de in beslag genomen gelden.		

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018

	2018	2017
Interestmarge Deze post omvat het voordelig verschil tussen de interestbaten uit krediet-verlening, beleggingen en overige uitzettingen enerzijds en de interestlasten der opgenomen en toevertrouwde gelden anderzijds.	152.860.894	151.168.262
Provisie Hieronder zijn begrepen de opbrengsten uit dienstverlening.	55.545.318	47.402.043
Resultaat financiële transacties Hieronder zijn opgenomen valutakoersresultaten, valuta omrekeningsverschillen, waardeverschillen effecten en genoten dividend.	5.692.182	3.303.161
Overige bedrijfsopbrengsten Hieronder zijn opgenomen overige opbrengsten, niet voortvloeiende uit de kernactiviteiten van de bank.	172.636	333.173
Personeelskosten Deze post omvat de salarissen, bonussen, sociale lasten en andere voorzieningen voor het personeel.	84.441.371	76.296.964
Afschrijvingen Hieronder zijn opgenomen de afschrijvingen op materiële vaste activa.	10.771.766	8.928.917
Overige bedrijfslasten Hieronder zijn begrepen huisvestings-, kantoor-, automatiseringskosten e.d.	46.066.221	40.643.874
Voorziening kredietrisico's Deze post betreft de toevoeging aan de specifieke voorzieningen voor debiteuren uit hoofde van kredietrisico's.	25.195.006	21.603.994
Inkomstenbelasting en fiscaal aftrekbare kosten Deze post betreft de inkomstenbelasting berekend over de in de winst- en verliesrekening verantwoorde winst vóór belasting, rekening houdende met de deelnemingsvrijstelling en fiscaal aftrekbare kosten.	17.263.024	19.720.781

ANDERE INFORMATIE

GECONSOLIDEERDE PROFORMA BALANS PER 31 DECEMBER 2018 NÁ VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2018	2017
ACTIVA		
Liquide middelen	945.904.852	677.802.202
Schatkistpapier	392.394.482	382.739.147
Vorderingen op kredietinstellingen	1.082.465.987	1.204.781.455
Vorderingen op klanten	1.727.048.554	1.563.622.128
Effecten	213.167.722	117.181.016
Deelneming	62.394.281	1.411.550
Materiële vaste activa	181.108.421	172.242.689
Overlopende activa	33.656.105	22.533.923
	4.638.140.404	4.142.314.110
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	76.291.646	80.376.712
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.145.880.845	1.975.615.179
- Andere schulden	1.941.726.075	1.645.865.762
Overige schulden	4.261.535	11.917.708
Overlopende passiva	18.526.148	11.942.125
Voorzieningen	104.235.977	100.623.952
	4.290.922.226	3.826.341.438
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	82.823.386	83.867.854
Algemene reserve	250.909.857	218.619.883
	347.218.178	315.972.672
	4.638.140.404	4.142.314.110
Niet uit de balans blijkende verplichtingen wegens:		
Verstreckte borgtochten en garanties	93.626.629	78.148.069
Verplichtingen wegens onherroepelijke accreditieven	2.127.253	7.094.092
	95.753.882	85.242.161

VENNOOTSCHAPPELIJKE PROFORMA BALANS PER 31 DECEMBER 2018 NÁ VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2018	2017
ACTIVA		
Liquide middelen	945.904.852	677.802.202
Schatkistpapier	392.394.482	382.739.147
Vorderingen op kredietinstellingen	1.082.465.987	1.204.781.455
Vorderingen op klanten	1.445.433.249	1.284.029.247
Effecten	213.167.722	117.181.016
Deelneming	344.162.528	279.183.740
Materiële vaste activa	181.108.421	172.242.689
Overlopende activa	30.177.109	21.574.637
	4.634.814.350	4.139.534.133
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	76.291.646	80.376.712
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.145.878.077	1.975.612.551
- Andere schulden	1.939.228.423	1.645.520.880
Overige schulden	3.882.527	9.832.624
Overlopende passiva	17.785.282	11.456.681
Voorzieningen	104.530.217	100.762.013
	4.287.596.172	3.823.561.461
Maatschappelijk kapitaal 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	82.823.386	83.867.854
Algemene reserve	250.909.857	218.619.883
	347.218.178	315.972.672
	4.634.814.350	4.139.534.133
Niet uit de balans blijvende verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	93.626.629	78.148.069
Verplichtingen wegens onherroepelijke accredities	2.127.253	7.094.092
	95.753.882	85.242.161

Dr. M.L. (Maurice) Roemer | Commissaris

Maurice Roemer studeerde bedrijfseconomie aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij is sinds 1999 hoofddirecteur van de Surinaamse Assurantie Maatschappij "Self Reliance N.V.". Daarnaast is hij president-commissaris van Suriname Yellow Pages N.V. en parttime docent in de studierichting Bedrijfskunde aan de Universiteit van Suriname.

Mr. Ch. R. (Chantal) Doekhie | Vice President-Commissaris

Chantal Rachieda Doekhie is in 2006 afgestudeerd voor de studie Rechten aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Voorts heeft zij een Masteropleiding in Development & Policy bij het Institute for Graduate Studies & Research afgerond. Daarna een Master in Notarieel Recht aan de Universiteit van Amsterdam gevolgd. In haar loopbaan is zij in dienst geweest bij de bedrijven Ali's Industries en Rudisa Holding Company. Zij heeft haar carrière voortgezet bij de overheid als Hoofdbeleidsmedewerker juridische zaken op het ministerie van Regionale Ontwikkeling. In de periode 2011-2014 was mevrouw Doekhie de Zaakgelastigde (Chargé d' affaires e.p.) van de Republiek Suriname in het Koninkrijk der Nederlanden. Daarna heeft zij als Directeur van het ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond-en bos beheer(ROGB) gefungeerd en thans als Beleidscoördinator op het ministerie van Financiën.

G.K.T. (Gerard) Lau MBA M.Sc. | Commissaris

Gerard Lau is in 1982 afgestudeerd aan de Boston University School of Management (USA) met een BSc-graad in Management Sciences. In 1996 heeft hij een dubbele MBA-graad behaald aan de W.E. Simon Graduate School of Business Administration van de University of Rochester (USA) en de Nyenrode Business Universiteit (NL). In 2014 heeft hij een MSc-graad behaald in Risk Management aan de Leonard N. Stern Graduate School of Business van de New York University. Hij heeft recent gewerkt als Regional Business Director bij Surgold LLC een volledige dochteronderneming van Newmont Mining Corporation gedurende de constructie fase. Per April 2017 heeft hij zijn Business Advisory en Consultancy praktijk weer opgestart. In maart 2018 werd hij benoemd tot voorzitter van de Raad van Toezicht Energie Autoriteit Suriname, op voordracht van de Vereniging van Surinaams Bedrijfsleven (VSB). In juli 2018 is hij benoemd tot CEO van de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij N.V.

Mr. H.R. (Humphrey) Schurman | Commissaris

Mr. Humphrey R. Schurman studeerde in 1978 af aan de juridische faculteit van de Universiteit van Suriname en werd op 13 augustus 1984 tot advocaat beëdigd. In 1988 startte hij advocatenkantoor Schurman Advocaten. Hij was betrokken bij de oprichting van het GLIS, bij de "Herziening van het Wetboek van Strafrecht van Suriname" en bij de versterking van de juridische informatievoorziening binnen De Nationale Assemblée o.a. door middel van digitalisering van de bestaande wetten. Als vertegenwoordiger van de VSB (Vereniging Surinaams Bedrijfsleden) participeerde Mr. Schurman in diverse topconferenties over de samenwerking binnen Caricom en de wereldhandelsorganisaties. Inmiddels was Schurman Advocaten uitgebreid met een afdeling Intellectueel Eigendom hetgeen aanleiding was om de Stichting Intellectueel Eigendom op te richten. Naast zijn advocatenpraktijk, is mr. Schurman ook betrokken bij milieubeheer en -behoud. Hij is oprichter van Stichting Milieu Watch Suriname en betrokken bij een aantal milieuprojecten. Hij is ook bestuurslid van een aantal stichtingen en organisaties zoals Stichting St. Vincentius Ziekenhuis, Surinaamse Juristen Vereniging, Stichting Surinaams Crematorium en Stichting Projecten.

Mr. M.H. (Marita) Lautan-Wijnerman | Commissaris

Mr. Marita Lautan-Wijnerman studeerde rechten aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Voorts behaalde zij aan het Institute for Graduate Studies & Research haar Master of Laws in Legislative Studies. Zij is vanaf 2003 tot heden, hoofd Fiscale-Zaken-Indirecte Belastingen bij de Belastingdienst en zat van 2008-2010 namens het ministerie van Financiën als plaatsvervangend lid in de Raad van Toezicht van het IFONS onder beheer van de Nationale Ontwikkelings Bank. Thans is zij secretaris in de Raad van Beroep voor Indirecte Belastingen en ook plaatsvervangend lid voor het Ministerie van Financiën in het Suriname Business Forum. Zij is ook als parttime docent verbonden aan het opleidingscentrum van het Ministerie van Financiën.

Drs. R.P.V. (Rafiek) Sheorajpanday | Algemeen Directeur

Rafiek Sheorajpanday heeft bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gestudeerd met als specialisatie Financieel Management. Hij heeft vanaf zijn indiensttreding in november 2000 diverse, met name financiële functies bekleed bij de bank. Per 1 januari 2012 volgde zijn aanstelling tot Onderdirecteur Financiële Zaken. In mei 2015 werd hij benoemd tot financieel directeur. Per april 2018 volgde zijn benoeming tot commercieel directeur. Per juni 2019 werd hij benoemd tot algemeen directeur, na deze functie sedert oktober 2018 te hebben waargenomen. Hij is ook lid van het bestuur van stichting CT-Scan '92, de Vereniging van Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en de Surinaamse Bankiersvereniging (SBV).

Drs. M.M. (Magalie) Keerveld RA | Financieel Directeur

Magalie Keerveld heeft Bedrijfseconomie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam gestudeerd met als specialisatie Accountancy. Na de doctorale opleiding heeft zij de postdoctorale studie voor Register Accountant afgerond aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Zij heeft vanaf 2004 tot en met 2012 bij de ING gewerkt als Internal Auditor en als Financial Controller. Zij heeft vanaf haar indiensttreding in juli 2012 de functies van Hoofd Internal Audit Department en Senior Manager Finance bekleed bij de bank. Per juni 2017 volgde haar aanstelling tot onderdirecteur Financiële Zaken. In april 2018 werd zij benoemd tot financieel directeur. Zij is ook Raadslid van Bnets N.V. en voorzitter van het Directie Pensioenfonds Hakrinbank N.V.

HAKRINBANK

HOOFDKANTOOR

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13
P.O.Box 1813 Paramaribo

Telefoon : (597) 477722
Fax : (597) 472066 - (597) 475073
E-mail : clientenservice@hakrinbank.com
 : executiveboard@hakrinbank.com
 : internetbanking@hakrinbank.com
Website : www.hakrinbank.com
Swiftcode : HAKRSRPA

BIJKANTOREN

Nieuwe Haven

Havencomplex
Telefoon : (597) 477722 ext 435
Fax : (597) 402466

Tourtonne

Hk. Anamoe-/Plutostraat
Telefoon : (597) 477722 ext 804
Fax : (597) 551362

Latour

Hk. Indira Gandhiweg/Latourweg 10
Telefoon : (597) 477722 ext 415
Fax : (597) 481856

Flora

Mr. Jagernath Lachmonstraat 164
Telefoon : (597) 477722 ext 701
Fax : (597) 499357

Tamanredjo

Hadji Iding Soemitaweg 471
Telefoon : (597) 0356446
Fax : (597) 0356447

Nickerie

G.G. Maynardstraat 49
Telefoon : (597) 0231176, 0231711,
 0231750
Fax : (597) 0231931

DOCHTERMAATSCHAPPIJEN

Nationale Trust- en Financieringsmaatschappij N.V. (NTFM)

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13
Telefoon : (597) 410000
Fax : (597) 479874
E-mail : ntfm@hakrinbank.com

Hakrinbank Real Estate N.V.

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13
Telefoon : (597) 477722
Fax : (597) 479088
E-mail : executiveboard@hakrinbank.com

London Communicatie

Concept, productie & opmaak, visagie, haar en fotografie.

Drukkerij Leo Victor

Druk

HAKRINBANK

WWW.HAKRINBANK.COM

Download our app via: Google play App Store BlackBerry App World